

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σχέσις ὀνομάτων καὶ πραγμάτων πρὸς ἄλληλα,
ὑπὸ Γ. Χατζηδάκι.
Τὸ τραγοῦδι τοῦ ἀνθρώπου, ὑπὸ Μαρ. Σιγούρου.
Ὀνειρο, ὑπὸ Ν. Μαρσέλλου.
Σκέψεις Κάρμεν Σόλβα.
Ὁ Γέρωσ καὶ ἡ γρηῃ, διήγημα Κάρμεν Σόλβα.
Ἡ λογοκρισία ἐν τῷ θεάτρῳ ὑπὸ Σούρμαν.
Μπήχαν κλέφτες στὸ μανδρί... διήγημα ὑπὸ
Χ. Χρηστοβασιλέη.
Ὁ ἐξωραϊσμός τῶν Ἀθηνῶν.
Ἡ αἰσθητικὴ τῶν πόλεων, ὑπὸ Παύλου Νιοβάνα.
Τὸ τελευταῖο τριαντάφυλλο, ποιήσις Th. Moore
(Μετάφρασις Μ. Μαγκάκη)
Ρούθ, ποιήσις Th. Hood. (Μετάφρ. Μ. Μαγκάκη)
Νέα ἐκδοσις τῆς Μυριαβίθλου τοῦ Φωτίου, ὑπὸ
Σ. δὲ-Βιάζη.
Ἡ τέχνη τοῦ κλειδοκυμβάλου.
Θεατρικὴ Ἐπιθεώρησις, ὑπὸ Κ.
Γράμματα καὶ τέχναι.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἑλληνίς ἀνθοπώλις, ὑπὸ H. Coomans.
Κάρμεν Σόλβα.
Ὁ Ἅγ. Ἰωάννης μὲ τὸν ἀμνόν, ὑπὸ Μουρρίλων.
Τὸ Κρυστάλλινον παλάτι.
Μυραίνη, ὑπὸ Μαρίας Σκούφου.
Κ. Παπαμιχαλόπουλος.
Φωφὼ Καστρομένου.
Ἑλληνικὸν Κουέντέττο.
Μαρικὰ Κοτοπούλη, ὡς Ἡλέκτρα.

ΕΤΟΣ ΙΑ΄.

ΤΕΥΧΟΣ 129.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1911.

Ἐνδοομὴ ἐτησίᾳ δρα. 12.

Τὸ τεῦχος 1 δραχμῆ.

ΑΘΗΝΑΙ

Ὁδὸς Χαριλάου Τρικούπη 22°

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Γενομένων έκασκων υπό στρατιωτών χάριν άσκήσεων έν Χαλκίδι άνευρέθησαν 197 άρχαία νομίσματα.

— Παρά την θέσιν Γλαυκή της Παλαιάς Κορίνθου άνευρέθη μαρμαρίνη πλάστ, έφ' ης μικρά χείρ κρατούσα άντικείμενόν τι.

— Είς μικράν απόστασιν από της όδου της διηκούσης από Θησειού εις Ακρόπολιν εύρέθη διαζαμένη άρκατου βάλου και μήκου.

— Κατά την ενεργουμένην ένεκα της ασφαλτοστρώσεως άνασκαφήν παρά την πλατείαν Μοναστηρακίου εύρέθη τμήμα άρχαίας κρήνης με πλήθύν κρουσών.

— Αί παρά την Πνύκα διαζαγόμεναι δαπάναις της Αρχειολογικής Έταιρείας άνασκαφαί έξακολουθούσιν. Η μέχρι τούδε πρόοδος της έργασίας δεν έφερει εις φώς εύρήματα έπαρκώς διασαφηνίζοντα την κρατούσαν αντιγνωμίαν, περιορίζονται δε μέχρι τούδε εις άποκάλυψιν θεμελιών άρχαίων οικιών επί του λόφου, περί τον όποιον ήτο πυκνός τό παλαι ό συνοικισμός.

— Είς τινα επί της όδου Μητροπόλεως έν Αθήναις οικίαν εύρέθησαν επιτύμβια ανάγλυφα σημαντικής τέχνης.

— Αί ενεργούμεναι πρό πολλού έν Παλαιόπολει άνασκαφαί, έπιμελεία της Αυστριακής Σχολής, έστάθισαν υπό πληρεστάτης έπιτυχίας, άνευρεθέντος του άρχαίου Γυμνασίου και της Αγοράς της πόλεως, εις τά όποια και απέβλεπεν η έργασία.

— Υπό της Γαλλ. Αρχειολογικής Σχολής ήρχισαν διενεργούμεναι έν Δήλω άνασκαφαί. Έκ των άνασκαφών τούτων ήχθησαν εις φώς κτίρια άρχαίας έποχής και ύπερδιακόσια περίπου άγγεία σώα, τα όποια ετοποθετήθησαν εις τό εκεί Μουσείον.

Ο διευθυντής της Αυστριακής Αρχειολογικής Σχολής κ. Πρεμερστάιν άποχωρεί, ως διορισθείς καθηγητής της Ιστορίας εις τό Πανεπιστήμιον της Πράγας. Πιθανώτερος αντικαταστάτης του εις την διεύθυνσιν της Σχολής φέρεται ό πρώτος γραμματεύς της έν Σύμωρη Σχολής.

— Και ό πρώτος γραμματεύς του ένταύθα Γερμανικού Αρχειολογικού Ίνστιτούτου κ. Δαίρφφελδ άποχωρεί.

Βέβαιος αντικαταστάτης του φέρεται, προαγόμενος εις πρώτον γραμματέα, ό μέχρι τούδε δεύτερος κ. Κάρο.

Ο κ. Αρβανιτόπουλος, έξακολουθών τάς άνασκαφάς έν Παλαιόκαστρον της Καρδίτσας, άνεκάλυψε χρυσούς στεφάνους, δακτυλίους χρυσούς, χρυσά και άργυρά κομβία και άλλα αντικείμενα, πάντα μεγάλης αξίας.

— Είς την Κόρινθον άνευρέθη έν τινι ύπογειω τό έτερον ήμισυ άρχαίας μαρμαρίνης κεφαλής γυναικός μήκους 0,17 και πλάτους 0,18.

Κατόπιν διαταγής του Υπουργείου της Παιδείας διεκόπησαν προσωρινώς πᾶσαι αι ενεργούμεναι άνασκαφαί ένεκα του φθινοπώρου.

Βραδύτερον θά συνεχισθώσι μόνον αι έπίγειουσαι, πάντως εις λίαν περιορισμένην κλίμακα.

Οι έφοροι των έπαρχιακών περιφερειών διατάχθησαν να άσχοληθώσιν εις την διακρίμωσιν των Μουσείων και την ταξινόμησιν των εύρημάτων.

Οι έχοντες άγγελίας του Ημερολογίου της «Πινακοθήκης» παρακαλούνται να επιστρέψωσιν αυτάς προς την διεύθυνσιν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΑΣ

Μουριλλος. Η δημοσιευομένη εικών, δι' ην εξ άδελφίας κάτωθεν αυτής έσημειώθη τό όνομα Ιακώβ, παριστά τον Άγιον Ιωάννη με τον άιμόν. Είνε από τά άριστουργήματα της τέχνης.

Κ. Παπαμιχαλόπουλος. Ο τώος ύπουργός και ήδη Νομάρχης Αττικής εξέλεγη ως Γενικός Διευθυντής της «Πανελληνίου Ένώσεως» της Β. Αμερικής, της έδρευούσης έν Βοστώνη. Ο κ. Παπαμιχαλόπουλος άπέργεται ήδη εκ της Ελλάδος, διά τινα τούλάχιστον έτη, ένα χρησιμώση ως ό ένωτικός κρίκος των γλιιάδων Έλλήνων μεταναστών. Επί τη αναχωρήσει του, δημοσιεύομεν άνέκδοτον εικόνα, παριστώσαν τον κ. Παπαμιχαλόπουλον, όστις είνε δεινός ταξιδιώτης, διαρχόμενον επί καμήλου την έρημον, κατά τό έν έτει 1908 επιτηρηθέν μακρίον αυτού ταξείδιον εις Σινά.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΑΒΕΡΩΦΕΙΟΣ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

Προκηρύσσεται δεύτερος Αβερώφειος δραματικός διαγωνισμός προς συγγραφήν πρωτοτύπου δράματος, έχοντος υπόθεσιν Έλληνικήν άρχαίαν ή νέαν, υπό τους εξής όρους :

1ον Έργα εις τον διαγωνισμόν είνε δεκτά τά αναβιβάζόμενα επί σκηνής έν Αθήναις από της 1ης Δεκεμβρίου 1911 μέχρι 30 Οκτωβρίου 1912.

Ουδέν έργον εκ των ήδη έκδοθέντων ή παρασταθέντων είνε δεκτόν εις τον διαγωνισμόν.

2ον Οι έπιθυμούντες να μετάγρωσι διά διαγωνισμού όρειλουνσι να υποβάλωσι διά της Διευθύνσεως του Ωδείου εις την άγωνοδόχικον Έπιτροπήν δέκα τούλάχιστον ήμέρας πρό της έν Αθήναις πρώτης παραστάσεως του έργου, τό χειρόγραφον, θά καταστήσωσι δε πρό τριών ήμερών γνωστήν την ήμέραν της παραστάσεως εις την άγωνοδόχικον Έπιτροπήν.

3ον Η Αγωνοδόχικη Έπιτροπή αποτελείται εκ τριών μελών εκλεγθέντων υπό του Διοικητικού Συμβουλίου του Μουσικού και Δραματικού Συλλόγου έντός του μηνός Ιανουαρίου 1912.

4ον Η έκθεσις της Αγωνοδόχικη Έπιτροπής θέλει άναγνωσθή υπό του εισηγητού έν τη αίθουά του Ωδείου έντός του μηνός Ιανουαρίου 1913.

5ον Είς τό βραβευθησόμενον έργον θέλει άπονεμηθῆ 2,000 δραμών άλλον, κατ'έκλογήν δε του συγγραφέως θέλει έκδοθῆ τούτο έπιμελεία και δαπάνη του Συλλόγου εις χίλια άντίστοιχα έκχωρούμενα εις τον συγγραφέα ή θέλωσι δοθῆ εις αυτόν 500 δραγμαί επί πλέον.

6ον Έάν δεν υποβληθῆ ούδέν έργον υπό την κρίσιν της Έπιτροπής, ή δεν κρίθῆ ούδέν των υποβληθέντων άξιον του βραβείου, δίνεται η έπιτροπή δι' ατιολογημένης αυτής αποφάσεως να αναβάλῃ τον διαγωνισμόν διά τό έπιόν έτος.

Έν Αθήναις, τῆ 26 Οκτωβρίου 1911.
Ο Διευθυντής του Ωδείου Αθηνών Γ. Ν. Νάζος

ΕΥΚΟΛΟΝ ΚΕΡΔΟΣ ΧΩΡΙΣ ΚΕΦΑΛΙΑ

Αγοράζονται γραμματόσημα, μεταχειρισμένα παντός είδους, 1) Έλληνικά, 2) Τουρκικά, 3) Ρωσικά, 4) Ρωσικά των έν Τουρκία ταχυδρομείων, Levant, 5) Φινλανδικά, 6) Βουλγαρικά, 7) Ρωμουνικά εικονογραφημένα, 8) Βοσνιακά εικονογραφημένα. Άπαντα τά άνωτέρω αγοράζονται προς 4 1/2 φράγκα την γλιιάδα. Αγοράζονται προσέτι Πεσοικά γραμματόσημα προς 9 φρ. την γλιιάδα. Απειθυντέον εις τό Γραφείον της «Πινακοθήκης» Όδός Χαριλάου Τρικούπη 22α Αθήνας.

H. COOMANS

Έλληνις άνθοπωλις

ΣΧΕΣΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΑ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ

ΕΤΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΟΣ ὁ ἀπλοῦς ἄνθρωπος τὰς λέξεις τῆς γλώσσης αὐτοῦ, ἵνα δηλώσῃ τὰ γνωστὰ αὐτῷ πράγματα, δὲν φαντάζεται ὅτι αὐταὶ εἶνε ἀπλῶς σύμβολα τούτων, ὅπως πα-

ρετήρησεν ὁ βαθυνοῦστατος Ἀριστοτέλης, καὶ οὐτι δὲ αὐτὸ δύναται καὶ δι' ἄλλων λέξεων ἐγκωρίων ἢ καὶ ξένων νὰ παραστήσῃ αὐτὰ πρὸς γὰζέτια ἐφημερίαι, μιαιτέριον - ὑπουργίον, οἴκος-οπίτι, παραβοκίριαι-πλοίαρχος κτλ. Δὲν φαντάζεται ὅτι ἡ λέξις λ.χ. αὐτὴ ἀπλῶς καὶ μόνον τούτου ἔνεκα σημαίνει τούτο τὸ πρᾶγμα, διότι πρότερον ἤδη ἄλλοι ἄνθρωποι μετεχειρίσθησαν αὐτήν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον. ἤτοι συνήψαν τὴν λέξιν μετὰ τῆς ἐννοίας τοῦ πράγματος. Ὅπως τοῦναντίον νομίζει ὅτι ὑπάρχει ἄμεσος σχέσις αὐτῶν πρὸς ἄλληλα, ὅτι συνδέονται φυσικῶς καὶ ἀναποσπάστως, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὅταν τυχόν δὲν εὐρίσκη τὸ πρᾶγμα τῆς ἀρεσκείας του, φρονεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ σύνδεσις αὐτῶν. Οὕτω λέγεται πολλάκις, ψωμί ἢ αὐτό, ἀδελφεῖ; μισθός εἶν' αὐτός; ἄνθρωπος εἶν' αὐτός; αὐτός εἶναι θηρίον, γὰρ ἄνθρωπο τὸν παίρνεις αὐτόν; κλπ. Καὶ τὰνάπαλιν, ἂν εὐρίσκη ὅτι πρᾶγμα τι εἶναι καλόν, ἐξαίρετον, διατείνεται ὅτι τούτο πρᾶγματι εἶναι ἄξιον τοῦ ὀνόματος, ἐπὶ τούτου πραγματικῶς ἀληθεύει καὶ ἐπιτρέπεται ἡ σύνδεσις τῆς λέξεως καὶ τοῦ πράγματος. Νά, αὐτὸ εἶναι ψωμί, νά, αὐτός εἶναι ἄνθρωπος, αὐτὸ τὸ λέμεν ἐμεῖς ἔς τὸν τόπο μας ἀθόνηρο, καὶ εἶναι ἀληθινὰ ἀθόνηρος (οὕτως ἤκουσα πρὸ τίνος Κρήτᾶ τινὰ ἐπαινοῦντα τὴν Κρητικὴν μυζήθραν).

Νοεῖται δ' οἴκοθεν ὅτι ἀφοῦ κατὰ τὸν τρόπον τούτον συνάπτονται στενῶς ὀνομασίαι καὶ πράγματα, καὶ ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὴν ρῆσιν τοῦ Ἀριστοτέλους φέσει δρέγεται τοῦ εἰδέναι, φυσικὸν φαίνεται ὅτι ἐπεξητήθη καὶ ἐπιζητεῖ-

ται νὰ ἀνευρίσκηται ἐν τῇ ὀνομασίᾳ ἡ φανερά ἢ ὑπολανθάνουσα σχέσις αὐτῆ. Ἐκ τῆς ἐπιθυμίας ταύτης προέρχονται αἱ λαϊκαὶ παρετυμολογίαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ γενέσεως τῆς γλώσσης μέχρι οἴμερον, αἱ ἐτυμολογικαὶ ἐρμηνεῖαι τῶν ποιητῶν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ Ὀμήρου καὶ ἐξῆς, αἱ τῶν φιλοσόφων, τῶν γραμματικῶν, τῶν λεξικογράφων, τῶν σχολιαστῶν, τῶν ἐτυμολόγων, τῶν γλωσσολόγων κλπ. κλπ. ἐτυμολογικαὶ ἀπόπειραι, ὅσαι κατὰ τοὺς διαφόρους αἰῶνας ἐγένοντο.

Οὕτως ὁ Ὀμηρὸς ἐπιχειρῶν νὰ ἐρμηνεύσῃ ἡμῖν τὸ ὄνομα τοῦ Ὀδυσσεύος λέγει ὅτι ὁ πάππος αὐτοῦ Ἀυτόλυκος συνεβούλευσε νὰ ὀνομασθῇ ὁ ἔγγονος αὐτοῦ οὕτως, Ὀδυσσεύς, διότι αὐτός, ὁ πάππος, εἶχε πρὸς πολλοὺς ἀνθρώπους ἐχθρευθῆ, ὠδίσαιτο - Ὀδυσσεύς. Ὅτι δὲ ἔμως τὸ ὄνομα τούτου θὰ ἤρμοιζε μᾶλλον εἰς αὐτὸν τὸν πάππον, τὸν πρωτοκλέπτην, ἢ εἰς τὸν ἀθῆρον ἀκόμη τότε ἔγγονον, δὲν παρατηρήθη. Ὁ Σοφοκλῆς θέλων νὰ ὑποδηλώσῃ ὅτι ἦτο, ὡς φαίνεται, πεπρωμένον, εἰς τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα νὰ πάθῃ ὅσα ἔπαθεν, εἰσάγει αὐτὸν λέγοντα: τίς θὰ ἐπίστευε ποτε ὅτι τὰ πάθη μου θὰ συνεγώνον με τὸ ἔνομά μου! (Αἴας—αἰαὶ αἰαὶ!). Ὁ δὲ Εὐριπίδης τὸ ὄνομα τοῦ βαρβάρου βασιλέως τῶν Κόλχων Θόαςτος ἐρμηνεύων ἐκ τοῦ θεοῦ λέγει, ὅτι ἐπειδὴ ἐκίνει τοὺς πόδας αὐτοῦ τρεχέως ὡς πτερά, ὀνομάσθη διὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν Θόας (=θεός).

Ἀλλὰ πάντα; ὑπερέβαλον ἐν τῇ ζητήσει ταύτη οἱ φιλόσοφοι καὶ σοφισταὶ ἐκεῖνοι ὅσοι ἐπρέσβευον ὅτι «τὸ ὄνομα διδασκαλικὸν τί ἐστιν ὄργανον καὶ διακριτικὸν τῆς οὐσίας, δῆλωμα τοῦ πράγματος, δηλοῖ τὴν φύσιν» κλπ. Διότι ἐφρόνουν ὅτι τὰ ὀνόματα καὶ τὰ πράγματα εἶναι φύσει πρὸς ἄλληλα συνδεδεμένα, οὐχὶ δὲ νόμῳ ἤτοι κατὰ συνήθειαν, οὐδὲ συνθήκῃ ἤτοι κατὰ συμφωνίαν· δηλον ἄρα ὅτι ἡ ἀνάληψις τῶν λέξεων εἰς τὰ στοιχεῖα αὐτῶν θὰ διδάσκη τὴν ἀληθῆ φύσιν τῶν πραγμάτων, δηλ. τῶν ἐννοιῶν αὐτῶν. Καὶ λοιπὸν δικαιοσύνη εἶναι ἡ τοῦ δικαίου σύνεσις, τέχνη ἢ τεύχουσα νόον κλπ.

Τὸ πρᾶγμα φαίνεται ἡμῖν σήμερον κωμικόν· ἀλλ' ἂν τις θελήσῃ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ταῦτα συνέβαινον ὅτε οὕτε τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶχον διακριθῆ οὔτε αἱ καταλήξεις, πτωτικά, προσωπικά, παραγωγικά κλπ., οὔτε ῥίξαι ἢ θέματα, οὔτε χρόνοι ἢ συζυγίαι ἢ ἐγκλίσεις κλπ. κλπ. εἶχον διεκρινθῆ, τ. ἔ. ὅτε ἡ γραμματικὴ ἦτο ἐτι ἐν τῆς σπαργάνης, τότε μᾶλλον θὰ θαυμάσῃ διὰ τὸ γλωσσικὸν διαφέρον ἐκεῖνων ἢ θὰ καταγελάσῃ διὰ τὰ σφάλματα ταῦτα. Μομφῆς ἄξιαι θὰ φανῶσιν εἰς τινὰ μᾶλλον οἱ μετέπειτα Γραμματικοί, οἵτινες εἰ καὶ ἡ γραμματικὴ ἐπ' αὐτῶν εἶχε καλλιεργηθῆ καὶ ἀναπτυχθῆ, οὐχ ἦττον ἐπὶ αἰῶνας ἐξηκολούθουν διαστρέφοντες καθ' ἑμοῖον πάντοτε τρόπον τὰ τῆς γλώσσης. Οὕτως ἡρμήνευσεν δῖνα· παρὰ τὸ ἴπτω, τὸ βλάπτω, ἴπα καὶ δῖνα ἢ βλάπτουσα τὸ σῶμα. Ἀρόσος παρὰ τὸ ἄρω τὸ βρέχω, ἄρος καὶ τροπὴ τοῦ ν εἰς ο. πλεονασμῶ τῶν συμφωνῶν, ἢ παρὰ τὸ δῖω ἄροςος πλεονασμῶ τοῦ δ. Ἀεξία παρὰ τὸ δεῖξιν αὐτὴν εἶναι, κλπ. κλπ. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐξηκολούθουν ἐπὶ αἰῶνας, μέχρις οὗ ὁ μὲν ἀείμνηστος Friedrich August Pott παρέβαλε χιλιάδας διαφόρων συγγενῶν γλωσσῶν λέξεις καὶ κατήρτισε πίνακας ἀντιστοιχούντων ἐν ἐκάστη γλώσσῃ φθόγγων, ὁ δὲ συστηματικώτατος August Schleicher καθώρισεν τὴν ἔννοιαν τῶν φωνητικῶν νόμων, ἤτοι ἔθηκεν ὡς ἀρχὴν ὅτι πᾶσα φθόγγος ἀλλοίωσις, ἔκπτωσις, ἀνάπτυξις κλπ. ἀνάγκη νὰ ἀποδεικνύηται σύμφωνα πρὸς τὰ κρατούμενα εἴτε ἐν πάσῃ ταῖς ἀδελφαῖς γλώσσαις εἴτε ἐν μόνῃ ταύτῃ ἐν ἡ παρατηρεῖται ἢ μεταβολὴ καὶ ν' ἀνάγκη εἰς φθογγικὸν ἢ καθόλου γλωσσικὸν νόμον καὶ οὕτω νοηταὶ ἐπιστημονικῶς. Ὅτε δὲ βραδύτερον διὰ μὲν τῶν φυσιολόγων ἐδείχθη ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκφυνοῦμεν τοὺς φθόγγους κατὰ φυσιολογικὰς ἀπαραβάτους νόμους, διὰ δὲ τῶν φιλοσόφων, ἰδίᾳ τῶν ψυχολόγων, ὅτι ἡ ψυχολογία εἶναι βᾶσις οὐ μόνον πάσης ἄλλης ψυχικῆς λειτουργίας ἡμῶν ἀλλὰ καὶ τῆς γλώσσης, καὶ δὴ ὅτι ἡ ἀναλογία ἐν τῇ γλώσσῃ δὲν εἶναι ταραχοποιῶν τι στοιχεῖον, ἀλλὰ τοῦναντίον ἡ τὸν βλον γλωσσικὸν θησαυρὸν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν ταξινομοῦσα, ὅτι μόνον δι' αὐτῆς καθίσταται πρᾶγματι δυνατὸν ἡμῖν νὰ ὁμιλώμεν, ὅτε προσέτι ὡς καθολικὴ ἀρχὴ πασῶν τῶν ἱστορικῶν ἐπιστημῶν ἀνεγνωρίσθη καὶ ἀνωμολογήθη τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους συντομώτατα λεχθὲν αἰεὶ τις ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα φνόμενα βλέπειν... κάλλιστι ἂν θεωρήσειεν», ἤτοι ὅτι τὸ εἶναι μόνον διὰ τῆς ἐξετάσεως τοῦ γίνεσθαι καθίσταται ἡμῖν πρᾶγματι γνωστόν, οὕτω δὲ ἐπεξητήθη πάση δυνάμει ἡ ἐξηκριθὲν γνῶσις τοῦ παρελθόντος, τότε ἡ ἐτυμολογία ἀπηλλάγη τῶν ἀθαιρεσιῶν τούτων, δὲν εἶναι πλέον morbus insanus ὡς ἀπεκάλεσεν αὐτὴν ὁ αἰδιδίμος Κόδηςτος, ἀλλ' ἐπιστημονικὴ ἐργασία ἐπὶ ἀσφαλῶν νόμωνστη-

ρίζομένη, διὸ καὶ τὰ πορίσματα καὶ διδάγματα αὐτῆς ὁμολογοῦνται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἀναντίλεκτα. Νοεῖται δ' οἴκοθεν ὅτι ὅσοι μᾶλλον ἐπιστημονικώτερον χωρεῖ ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτῆς, ὅσοι αὐστηροτέρην τήρησιν τῶν γλωσσικῶν νόμων καὶ πληρεστέραν γνῶσιν τοῦ παρελθόντος ἀπαιτεῖ, τοσοῦτω ἀπροσιτωτέρα καθίσταται τοῖς ἀμυήτοις.

Ἄλλ' ὅπως ἡ ἰατρικὴ δὲν παρέμεινεν εἰς τὰς ἀρχαίους μεθόδους αὐτῆς χάριν κομπογιαννιτῶν, οὕτως οὐδ' ἡ γλωσσικὴ ἐνόμισεν ἀναγκαῖον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς ἐπιθυμίας τῶν ἀγλωσσολόγητων καὶ νὰ ἀνέχηται τὴν αὐθαιρεσίαν καὶ ἀτασθαλίαν κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῆς γλώσσης, ἵνα δύνωνται οὗτοι νὰ ἐτυμολογῶσι κατὰ βούλησιν. Οἱ ἀμυήτοι δύνανται νὰ μὴ ἐτυμολογῶσι τοῦ λοιποῦ· εἰ δὲ μὴ τοῦλάχιστον οἱ μεμνημένοι ἀνάγκη νὰ μὴ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν.

Γ. Ν. ΚΑΤΖΙΑΔΑΚΙΣ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

I

Μήπως ἡ γῆ τὸ θέλει αἰώνια νὰ γυρίζῃ,
ὁ ἥλιος νὰ προβαίνει, νὰ λάμπῃ καὶ νὰ σῶθῃ,
ὁ οὐρανὸς νὰ βρέχῃ, τὸ πέλαγος ν' ἀφρίζῃ,
πότε ν' ἀνοῦσιν οἱ κάμποι καὶ πότε νὰν' ἔξερσιν!
Κ' ἐσὺ φτωχὸ ζωῆς, ἄνθρωπε ποῦ διαδαίνεις,
τὸ θέλεις ποῦ γεννίεσαι; τὸ θέλεις ποῦ πεθαίνεις;

II

Εἶναι ἡ ζωὴ μας ὄνειρο περαστικὸ καὶ πλάνο,
εἶναι πολὺ σου ἂν μπορῆς νὰ ζήσης λίγα χρόνια,
ὡ ἄνθρωπε, καὶ μὴ ζητᾷς ἀκόμη παραπάνω,
φτάνει σου ἡ πρόσκαιρη χάρις κ' ἡ δόξα σου ἡ αἰώνια.
Μικρὴ κ' ἀπέραντη ἡ ζωὴ, μὰ στάλα ἐσὺ σου φτάνει
ζῆσε στὸ πρόσκαιρο ὄνειρο, σῦρε στήν αἰώνια πλάνη.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

* * *

Ο ΝΕΙΡΟ

Τ' ὄνειρο ποῦ εἶδα νᾶταν ἀλήθεια!
Εἶδα πῶς ἄγγελου εἶχα φτερά,
Κι' ὅπως οἱ μάγοι στὰ παραμύθια,
Τὰ οὐράνια διάβαινα τ' ἀστραφτερά.

Διαμάντια μάζεψα στὴν ἀγκάλη,
Τ' ἀστρα τῆς ποίλιας ὡς τὸ στερνό,
Καὶ γιὰ τ' ὄραϊο σου τὸ κεφάλι,
Στεφάνι τὰ πλεῖα φωτεινό.

Τότε κατέβηκα καὶ σὲ πῆρα
Κι' οἱ δυὸ πετάξαμε πάλι γοργοί,
Νά σὲ θρονιάσω τρανὸ φραστῆρα
Ψηλά στὸ ἀπειρο, μακριὰ ἀπ' τὴ γῆ.

Κι' ἔτσι ὅλη νύχτα ἀπ' τὸν ἅγιο θόλο
Μὲ τὰστροστέφανο, μοναχὸ
Ἐφῆγγες, κόρη, στὸν κόσμον ὅλο,
Ἄστρο μού φέγγεις μέσ στὴν ψυχῇ!

Ν. ΜΑΡΣΕΛΛΟΣ

ΣΚΕΥΕΙΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

Σπῆτι ζωῆς παιδί εἶνε καμπάνα ζωῆς γλωσσίδε ὁ ἦχος ποῦ κοιμάται θάτων παιδιῶν πολὺ ὁμοῦφος, ἢ καὶ ἐμπροσθε νὰ τὸν ἀντηκίνη.

★

Ὁ στοίχοιός δὲν εἶνε καὶ ἀδιάρρητος: οὗς μεταβάλλει εἰς ἕμνηγον ἀνταίμιον τέρης, ἐπὶ τὸν ὄρον νὰ μείνεται ὁ στοίχοιός τοῦ στοίχοιόσας.

★

Τὰ ἄσπρα μαλλιά εἶνε αἱ φραυλίδες τοῦ ἀγροῦ, ποῦ σκεπάζουν τὴν θάλασσαν μετὰ τὴν τρικυμίαν.

Κάρμεν Σύλβα

Ὁ Pierre Loti γράφει περὶ τῆς Κάρμεν Σύλβα: «Ἡ ἀισία νεότης κλείεται εἰς τὸ χαμόγελό της» φωνεῖ εἰς τὰς παρειάς της μ' ἕνα ἀναλλοίωτο βελούδινον τριανταφυλλὶ γυῖμα λάμπει εἰς τοὺς ὠραίους της ὀδόντας, τοὺς στυλινοὺς ὡς ποσειδίαν. Ἀλλὰ τὰ θωριάσια μαλλιά της, τὰ ὁποῖα διαφαίνονται ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν πέπλον, τὸν ποικιλιμένον μὲ ἄσπρον, εἶνε σχεδὸν λευκά.

Τὸ δέλητρον τῶν διαγῶν στακτεῶν ματιῶν της εἶνε δέλητρον ἐπερόχον ἐνφύτας, ἀτελεντήτων βαδύτητος, δέλητρον πόνου παλαίου καὶ ἀπεράντου ἐνοπλαγχνίας.

Ἡ φωνὴ τῆς βασιλίσεως εἶνε μουσική, μίαν μουσικὴν ἁρμονίαν, νεανική. Οὐδέποτε ἤκουσα ἤχου φωνῆς, ποῦ νὰ ἤμλοφει νὰ συγκαθῆ μετὰ τὴν ἰδικήν της.

Ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου της εἶνε ποῦ ἐμμετάβλητος, ὅσον καὶ ἂν παραμῆναι τὸ χαμόγελόν πάντοτε. «Αὐτὸ ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἰδιαιτέρου ὁλοῦ μας, μὴ εἶπε, τὸ νὰ χαμογελοῦμεν διαρκῶς ὡσὶν τὰ εἰδωλά!»

Κάρμεν Σύλβα

Ο ΓΕΡΩΣ Κ' Η ΓΡΗΛΗ

ΤΣΙ τοὺς ἔλεγαν ἀπλῶς: ὁ γέρος κι' ἡ γρηλά. Ἦσαν τόσο γέροι καὶ οἱ δύο, ὥστε κανεὶς δὲν ἐνεθυμῆτο πλέον τὰ ὀνόματά των.

Ἦσαν οἱ γεροντότεροι ἀνθρώποι εἰς τὴν ὄρησιαν τοῦ μεγάλου ζητήματος τοῦ ἐθνικοῦ ποιητοῦ τῆς Ρουμανίας Ἀλεξάνδρου Μιχάλεσκου.

Ἐκεῖνος ἦτον ἄλλοτε ταχυδρόμος. Εἰς τὴν μακρὰν ζωὴν του εἶχε ἀποκτήσῃ μίαν περιουσίαν ἀπὸ διακόσια φράγκα, καὶ ἀφοῦ ἐπ'ἀνδρῆσπε τὸν μονογενὴ υἱόν του εἰς ἕν μακρονὸ χωριό, ἐπῆρε καὶ αὐτὸς εἰς δευτέρου γάμου μίαν γυναῖκα, ἡ ὁποία εἶχε καὶ αὐτὴ μίαν μοναχοκόρην ὑπανδρευμένην εἰς ἕν ἄλλο χωριό.

Ἐξοῦσαν ἤδη πρὸ πολλῶν ἐτῶν μαζῆ, καὶ ὅσοι πήγαιναν ἐμικραίναν ἀπὸ τὸ γῆρας. Πολλὲς φορὲς τοὺς εἶδαν καὶ τοὺς δύο εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Μιχάλεσκου νὰ περνοῦν τὸ δάτος, κι' ἔπειτα νὰ κάθονται καὶ οἱ δύο κοντά-κοντά, ἀπὸ κάτω ἀπὸ κανένα δένδρον, καὶ νὰ περνοῦν τὴν ἡμέραν των συνομιλοῦντες ἢ κοιμώμενοι. Εἶχαν κτίσει τὸ πειὸ μικρὸ καὶ τὸ πειὸ γαμηλὸ σπιτάκι καὶ εἶχαν κι' ἕνα ζευ-

γαῖο βόδια μικρά, ὄχι μεγαλείτερα ἀπὸ γάδαρο, καὶ ἕν ἀλογάκι, ὄχι ὑψηλότερο ἀπὸ ἕνα μεγάλο σκύλλο. Καὶ ἦσαν εὐτυχεῖς, εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴ ζωὴ των.

Ὁ γέρος ἠγάπα ἰδίως νὰ διηγῆται τοὺς δρόμους ποῦ ἔκαμνεν ὅταν ἦτο νέος καὶ ταχυδρόμος. Ἐνόμιζε δὲ κανεὶς ὅτι πράγματι ἀνενοῦντο ὅταν τοὺς διηγῆτο. Τὰ γρηαλέα μάτια του ἔλαμπαν καὶ περὶ τοῦ ὅλου ἐφαίνοντο ὅτι ἐξοσιογονοῦντο ἀπὸ ζουδονίσματα καὶ ἀπὸ ποδοβολητὰ ἀλόγων. Ἐνόμιζεν ὅτι ἐκάθητο ἀκόμη ἐπάνω εἰς τὴν σέλλαν καὶ ἔτρεχε μερὰ νύχτα σάν τὸν ἄνεμο.

Καὶ πόσας ἄλλας ἱστορίας καὶ ἀναμνήσεις εἶχεν εἰς τὸ μυαλό του.

— Κοζόνε Βασίλη, ἔλεγε συχνὰ εἰς τὸν Κύριόν του, ξέρεις πόσους πρίγκηπες καὶ πόσους ἰπουργοὺς ἔχω ταξιδεύσει ἐγὼ μετ' ἀμάξι μου;

Ἐνα κακὸ εἶχε μόνον, ἐξήλενε φοβερά τὴ γρηλά του. Ἡ γρηλά του δὲν ἔπρεπε νὰ βλέπη κανένα, νὰ μὴ ὁμιλῆ εἰς κανένα. Καὶ εἰς τὸ πείσμα του, ἕνας νέος ἐτριγύριζε τακτικά στὸ σπιτί του.

— Τί γρηεῖται, μορῆ, αὐτὸς ἐδῶ; Δὲν ντρέπεσαι μαδῆς; τῆς ἐφώναζεν ὁ γέρος ὠργισμένος ἀπὸ κάμποσον καιρό, ἕως ὅτου ἀνεκάλυψεν ἐπὶ τέλους ὅτι ὁ νέος ἦτον ἐροτευμένος μετὰ τὴν κόρη μίς γειτόνισσας.

..

Ἐν τούτοις, μέσα εἰς αὐτὴν τὴν εἰρηνηζήν, ἄλλος, ζοῖν τον, ὁ γέρος ἔρχεται μιά ἡμέρα στὸν Ἀφέντη καὶ τοῦ λέει:

— Κοζόνε Βασίλη! Θέλουμε νὰ χωρίσουμε μετὰ τὴ γυναῖκα μου.

Ἐκεῖνος, ἐκπληκτος, ἐφώναζε.

— Τί σοῦθε γεροντάκο μου; Ἐμάλωτες μετὰ τὴ γυναῖκα σου; Ἀμ πόσον καιρόν θὰ ζήσει! ἀκόμη μαζῆ, κακομοίρη!

— Γι' αὐτὸ ἴσα—ἴσα τὸ θέλουμε κι' ἐμεῖς, ἀπῆντην ὁ γέρος. Σκεφτήκαμε πὸς λίγες μέρες ἀκόμη θὰ ζήσουμε μαζῆ, κι' ὅτι καθέννας ἀπὸ μίς ἔχει ἕνα παιδί, καὶ σάν ἀποθάνουμε τὰ παιδιὰ μας θὰ πιατοῦνε γιὰ τὴν κληρονομιά. Γιὰ τοῦτο τὸ λοιπὸν θέλουμε νὰ χωριστοῦμε πρῖν.

Τίποτε δὲν ἠμπόρεσε νὰ κλονίσῃ τοὺς δύο γέρους ἀπὸ τὴν ἀπόφασίν των καὶ χωρὶς νὰ χατομεροῦν ἄρχισαν τὸν χωρισμό. Κάθησ' ὁ γέρος γάμο, κάθησε κι' ἡ γρηλά δίπλα του, ἔβαλαν στὴ μέση πρῶτα—πρῶτα τὰ διακόσια φράγκα καὶ ὁ γέρος σπρόχρον διαδοχικῶς μιά λίρα πρὸς τὸ μέρος τῆς γρηλῆς καὶ μίαν πρὸς τὸ μέρος τὸ δικό του, ἔλεγε: «Μιά δική σου, μιά δική μου... μιά δική σου, μιά δική μου...» ἕως ὅτου ἡ λίρα ἐπόθησαν. Ἐπειτα σηκώθηκε κι' ἄρχισε νὰ μοιράζῃ τὰ πράγματα τοῦ σπιτιοῦ: ἕνα προτζέφαλο δικό της, ἕνα δικό του, ἕνα χαλί δικό της, ἕνα δικό του... Κατόπιν ἔδωσε τῆς γρηλῆς τὰ δύο βόδια καὶ κρέατ' αὐτὸς τὸ ἀλόγο μετὰ τὸ καρότσι. Ὑστερα ἐπῆγαν νὰ ἀποχαιρετήσουν τοὺς φί-

λους. Ἐκεῖ τοὺς ἔβαλαν στὴ μέση καὶ ἦσαν στὴν ὕγειά τους. Ἦθελαν νὰ εἶνε εὐθύμοι ὁ γέρος κι' ἡ γρηλά, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ κρατήσουν τὴν συγκίνησίν των.

Ἐπειτα ἐζήτησαν ἀπ' ὅλους συγχώρησι καὶ τέλος ἐξεκίνησαν καὶ κατέβηκαν εἰς τὴ γέφυρα τοῦ Σέρετ. Ἐκεῖ ἐστάθηκαν ἀκόμη ὀλίγο, ἐφιλήθησαν, ἔκλαυσαν καὶ ἕκαστος ἐπῆρε τὸν δρόμον του, ὁ ἕνας δεξιὰ, ὁ ἄλλος ἀριστερά.

Ἄλλ' εὐκολώτερον πρᾶγμα εἶνε νὰ ἐκτελέσῃ κανεὶς μίαν μεγάλην ἀπόφασιν, παρὰ νὰ ὑποφέρῃ τὰς συνεπειὰς τῆς. Ὁ γέρος κατεβλήθη τόσοσον πολὺ, ὅποτε σὲ λίγον καιρὸ ἔμεινε πετσί καὶ κόκκαλο.

— Δὲν μπορῶ πειὰ νὰ κοιμηθῶ, ἔλεγε, σὰ δὲν αἰσθάνομαι τὸ χροῖτό της στὸ λαϊμό μου.

Μέρα νύχτα γύριζ' ἀπὸ ἐδῶ κι' ἀπὸ κεῖ, ζητῶν καί τι τὸ ὁποῖον δὲν εὑρίσκει.

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας τοῦ εἶπαν ὅτι ἡ γρηλά του ἦταν βαρεῖα ἄρρωστη. Χωρὶς νὰ χίση καιρὸ ὁ γέρος ζεύγει τὸ ἀλόγο του στὸ καρότσι καὶ τρέχει. Ἀλλὰ καθὼς ἔτρεχε στὸ χωριὸ τῆς γρηλῆς του, βλέπει νὰ τὴν βγάζουν πεθαμένη. Χωρὶς νὰ πῆ τίποτε ἀκολούθησε κι' αὐτὸς τὴν κηδεῖα καὶ ἐπιτρέφας εἰς τὸ σπιτί του ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ. Τὸ πρῶτὸ τὸν ἤθραν πεθαμένον.

Τώρα τὸ σπιτάκι των πέφτει κάθε μέρα καὶ μόνον τὰ καλῆμα καὶ τ' ἄσπρα τῆς στέγης του ἀπέμειναν.

KARMEN SYLVA

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Μουρίλλου

Ἰακώβ

Η ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑ ΕΝ ΤΩ ΘΕΑΤΡΩ.

Ο θεατρώνης Σούρταν δημοσιεύει εις τὰ ἄρτι ἐκδοθέντα Ἀπομνημονεύματά του τὴν ἀπομνημονεύματά του τὴν ἑλληνικὴν θεατρικὴν λογοκρισίαν ἐπὶ Χαμίτ.

ΠΟΣ αἱ ἐφημερίδες, οὕτω καὶ τὸ θέατρον ὑστάτω τρομαρὰν λογοκρισίαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Χαμίτ.

Ἦτο ἀδύνατον τότε νὰ ἔλθῃ ξένος θιάσος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν χωρὶς νὰ ὑποβληθῇ εἰς φρικώ-

δεις δυσκολίας, αἱ ὁποῖαι ἀνέκοπτον τὴν ἐν γένει ἐργασίαν του. Ἀπαρατήτως ὅλα τὰ θεατρικὰ ἔργα, μέχρις αὐτῶν τῶν προγραμμάτων, ἔπρεπε νὰ λογοκριθοῦν αὐστηρότατα ὑπὸ τοῦ Γραφεῖου τοῦ Τύπου. Ἐλογοκρίνοντο δὲ ἀπὸ διαφόρους Τούρκους καὶ μὴ ὑπάλληλους, τῶν ὁποίων ἡ ἐθνικότης ἐποικίλλεν ἀναλόγως τῆς γλώσσης, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο γραμμένον τὸ πρὸς παράστασιν ἔργον. Μεγαλειότερος ἐφίλατος ἀπὸ τὴν λογοκρισίαν δὲν ὑπῆρχε διὰ τοὺς δυστυχεῖς Ἑλληνικοὺς θιάσους. Ἐστῆλθετο αἴφνης ἐν ἔργον πρὸς ἐπιθεώρησιν μετὰ τὴν θερμωτάτην παράκλησιν, ὅπως ἐπιστραφῇ ταχέως εἰς τὸν θιάσον, διότι ἦτο οἰκονομικὴ ἀνάγκη νὰ παρασταθῇ ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον. Ὁ λογοκριτὴς ἐλάμβανε τὸ ἔργον, τὸ ἀφινεν εἰς τὸν οἶκόν του ἐπὶ μίαν δεκαπενθημερίαν καὶ κατόπιν τὸ ἐπέστρεφεν εἰς τὸν θιάσον μετὰ πάροδον σχεδὸν μηνός. Ἐνόησαν δὲ ἐπ' αὐτοῦ αἱ δύο τελευταῖαι πράξεις καὶ ἔμεινε μόνον ἡ μία, ἡ ὁποία δὲν ἦτο παρὰ ἡ εἰσαγωγή τοῦ ἔργου. Ὁ δυστυχὴς θεατρώνης, ἐξάλλος διὰ τὴν ἀδικιωτέραν καταστροφὴν τοῦ ἔργου, ἀφοῦ τοῦτο δὲν ἦτο διόλου ἐπιλήψιμον, μετέβη πάλιν παρὰ τῷ λογοκριτῇ διὰ νὰ διαμαρτυρηθῇ.

— Αὐτὸ τὸ ἔργον εἶναι ἀθωώτατον, παρετήρησεν ὁ δυστυχὴς θιασάρχης.

— Γὰρ μετ' ὅμως εἶναι πολὺ ἐπιλήψιμον. Αἱ δύο τελευταῖαι πράξεις πρέπει νὰ λείψουν.

— Ἄλλ' ἂν λείψουν αὐταῖ, τὸ ἔργον δὲν μπορεῖ νὰ παρασταθῇ.

— Μπορεῖ κάλλιστα. Σὰς ἀρχὰς μίαν πράξιν νὰ τὸ παίξετε ὡς μονόπρακτον.

Αὕτη ἦτο ἡ λογικὴ τῶν περισσοτέρων Χαμιτικῶν λογοκριτῶν. Ἐν τούτοις εἰς τοὺς Ἑυρωπαϊκοὺς θιάσους παρεῖχοντο μερικαὶ εὐκολίαι ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς ταχέως διεκπεριώσεως τῆς λογοκρισίας χάρις εἰς τὰς Πρεσβείας, αἱ ὁποῖαι προέβαινον εἰς παραστάσεις παρὰ τῷ Πρωθυπουργῷ. Θεατρώνης ὅστις εἶχεν οὕτως εἰπεῖν τὸ ἀποκλειστικὸν προνόμιον νὰ φέρῃ εἰς τὴν Τουρκικὴν πρωτεύουσάν μεγάλους ξένους καλλιτέχνους, μὰς διηγῆθαι τὰ ἐξῆς νοστιμώτατον ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον συνέβη μετ' ἑνὸς Ἀρμένιον λογοκριτῆν καὶ ἕνεκα τοῦ ὁποίου ὁ τελευταῖος οὗτος ὀλίγου δεῖν ἐρρίπτετο διὰ παντός εἰς τὰ Τουρκικὰ μπουδρούμια. Εἶχεν ἔλθει

τότε εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ Κοκλὲν διὰ νὰ δώσῃ πέντε ἔξ παραστάσεις εἰς τὸ δημαρχικὸν θέατρον τῶν Μηματζίων. Εἰς τὸ δραματολόγιον τοῦ Κοκλὲν τὴν πρώτην φυσικὰ θέσιν κατέσχεν ὁ Σουρὰνὸς τοῦ Ροστάν, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ἀποθανὼν διάσημος καλλιτέχνης τόσον πολὺ, ὡς γνωστὸν, διακρίνεται. Τὸ χειρόγραφον τοῦ ἔργου ἀπεστάλη φυσικὰ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Τύπου καὶ ἐκεῖθεν διεβιβάσθη εἰς τὸν Ἀρμένιον λογοκριτῆν.

Οὗτος ὅμως ἀπηγόρευσε τὴν παράστασιν τοῦ ἔργου, ἰσχυρίζομενος ὅτι ἔθιγε τὸ ὑψηλὸν πρόσωπον τοῦ Σουλτάνου! Τὸ γεγονός ἐγνωστοποιήθη εἰς τὸν Κοκλὲν, ὁ ὁποῖος ἀφ' ἐνός μὲν ἐξεκαρδίσθη ἀπὸ τὰ γέλοια διὰ τὴν ἀπέραντον βλακείαν τοῦ λογοκριτοῦ, ἀφοῦ, ὡς γνωστὸν, ὁ Σουρὰνὸς σχετίζεται μετὰ τὸν αὐτοματὸν τοῦ Σουλτάνου ὅσον καὶ μετὰ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἰαπωνίας Μουτσουζιτο, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατεξανέστη, καθὼς ἀπηγόρευε τὸ ὑψιτέρου ἔργον τοῦ δραματολόγου του, ἔργον διὰ τὸ ὁποῖον καὶ μόνον εἶχε σχεδὸν ἀναλάβει τὴν ἀνά τὴν Ἀνατολὴν καλλιτεχνικὴν περιουσίαν του. Ἄλλ' ὁ θεατρώνης, Κωνσταντινοπολίτης πραγματικῶς, γνωρίζων καλὰ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐξήγγισεν εἰς τὸν Κοκλὲν ὅτι ὁ Σουρὰνὸς ἀπηγόρευε τὸ ἔργον διότι ἐνεῖχεν τὸ ἐπιλήψιμον, ἀλλὰ διότι ὁ ἥρωας τοῦ Ροστάν παριστάνεται ὡς ἔχων ὑπερβολικὰ μεγάλην μύτην, εἴαν εἶχε καὶ ὁ Χαμίτ. Συγγράνων ὅμως ὁ θεατρώνης ἐσκέφθη νὰ βιάσῃ τὸν Ἀρμένιον λογοκριτῆν, ἀποσπῶν ἐξ αὐτοῦ τὸ μυστικὸν τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ «Σουρὰνὸς» Κατόπιν πολλῶν ὑπεκρυφῶν ὁ λογοκριτὴς ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ τὰ πάντα. Τότε ὁ θεατρώνης πονηρότατα τοῦ εἶπε: «Δὲν αἰσχύνεσθε νὰ παραβάλλετε τὸ ὄνομα τοῦ Σουλτάνου μας πρὸς τὸν Σουρὰνὸν. Θὰ σὰς καταγγείλω εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Τύπου». Ὁ Ἀρμένιος ἐφοβήθη μήπως «τὴν πάθῃ» ἐν τοιαύτῃ τινὸς καταγγελίας καὶ ἐπέτρεψε τὴν παράστασιν τοῦ «Σουρὰνὸς δὲ Μπερζεράκ», ἔκτοτε δὲ ἐπιτρέπετο ἡ παράστασις τοῦ ἀριστοτεχνικώτατου τοῦ Ροστάν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀπολυταρχίας.

Ἄλλοτε πάλιν ἡ λογοκρισία ἀπέλειψεν ἀπὸ θεατρικῶν προγραμμάτων τὴν ἀθῶαν φράσιν «Μουλὲν Ρουζ», διότι ὑπῆρχεν ἡ λέξις «κόκκινον» (ρουζ), χροῖμα ἀνήκον μόνον εἰς τὴν Τουρκικὴν σημαίαν. Ἄλλ' ἐν ἀπὸ τὰ κωμικώτερα θεατρικὰ ἐπεισόδια ἐπὶ Χαμιτοκρατίας συνέβη εἰς Καδίσιον. Ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ ἐκεῖ μίαν συναυλίαν καὶ ἐλλείψει ἄλλου λογοκριτοῦ ἀπερασίθη τὸ πρόγραμμα τῆς ἐσπερίδος νὰ λογοκριθῇ ἀπὸ τὸν Τούρκον ἀρχιστυνόμον, ἄνθρωπον ἀμαθέστατον, ὅπως ἦσαν ὅλοι οἱ ἀστυνόμοι ἐπὶ ἀπολυταρχίας. Μέλις τοῦ ὑπεβλήθη τὸ πρόγραμμα, ἐπῆρε μίαν πέναν καὶ διέγραψεν ὅλα σχεδὸν τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων μουσουργῶν, τὰ ὁποῖα ἐσημαιοῦντο ἐπὶ τοῦ προγράμματος. Τὰ ἐθεώρησεν ἡ ἐπιλήψιμα. Ἡ «Φαθέρριτα» τοῦ Βέρδη οὐδέποτε ἐδίδετο εἰς τὴν Τουρκίαν μετὰ τὸν πραγματικὸν τῆς τίτλον, ἀλλὰ μεταβαπτιζέτο εἰς «Ἐλεονώραν», διότι ἡ λέξις «φαθέρριτα», ἡ ὁποία ἐσημαινεν εὐνοουμένην, ἔθιγε τὰς εὐνοουμένης τοῦ Χαμίτ, ὅπως καὶ ὁ «Μαρθάωνιος Δρόμος» τοῦ κ. Μωραϊτίνου μετωνομάσθη «ὁ δρομὸς Κουνοῦπης», διότι οἱ Τούρκοι ἐνόμιζον ὅτι ὁ Μαρθάων ἐξῆπτε τὴν Μεγάλην Ἰδέαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

* ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ *

ΜΠΗΚΑΝ ΚΛΕΦΤΕΣ ΣΤΟ ΜΑΝΔΡΙ...

Ἡ γυναικαριώτικη ξάστερη βραδεῖα ποῦ εἶταν ἐκείνη ἡ βραδεῖα!

Ὁ οὐρανὸς, ἀερίμαχος καὶ καταγάλαιος, εἶταν στολισμένος μετὰ χίλια μύρια κατάλαμπρα ἀστέρια, ἀλλὰ μετὰ καὶ ἄλλα μι-

κρά, ἀλλὰ μετὰ σταθερὸν καὶ ὑπὸ τρεμο φῶς, κρέμονταν ἀπὸ τὸν οὐρανὸν θέλω καὶ φαίνονταν ὅτι νὰ γλυκομιλούσαν, ἀλλὰ πλάγι-πλάγι, σὺν ἀγαπημένα ταίρια, ἀλλὰ τὸ ἓνα μπρὸς καὶ τ' ἄλλο πίσω, καὶ ἄλλα κοπαδιαστὰ δῶθε-κεῖθε, σὺν πρόβατα μετὰ σὲ λουλουδόσπαρτο λειβάδι, καὶ μετὰ σ' ὅλον αὐτὸν τὸν ἀπέραντον ἀστερόκαμπο ξεφάνταζε ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα, σὺν ἀστροβασιλεῖς, τριπλόσωμο τὸ πλεῖο λαμπρὸ ἀπ' ὅλα, ὁ ὑπερλαμπρὸς Ἀποσπερίτης, κρεμασμένος ψηλὰ στὸ δύσμα, σὺν χρυσάφενια καντήλα μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.

Τὸ χωριό, φωλιασμένο στὸν κόρρο τῆς ράχης, σκαπάζονταν μετὰ τὸ θελὰ σκοτάδι τοῦ ἀπόσπερνου.

Τὰ σκυλλιά, ἀλλὰ ἀληχτούσαν, ἀλλὰ κλιαφάνιζαν, καὶ ἄλλα βιάζαν ἀπὸ τὰς φράχτες τῶν αὐλῶν τοὺς ἀνθρώπους, τὰ πράγματα καὶ τὰ σπιτιάφρια γιδοπρόβατα ποῦ περνοῦσαν στὸ δρόμο, τὰ παράθυρα τῶν σπιτιῶν φειγροβόλουσαν σὺν ἐπίγεια ἀστέρια, καὶ ἀπάνω ἀπὸ τὰς ράχες καὶ τὰ ραχοβούνια, καὶ κάτω ἀπὸ τὰ λακκώματα καὶ ἀπὸ τὰς πλαγιὰς ἔρχονταν ἐν' ἀνάρμονο ἀρμονικὸν ἄλληλα κουδουνητῶν καὶ κωπιδῶν τῶν κοπαδιῶν, ποῦ ἄλλα κληροῦσαν καὶ ἄλλα ἰσοδρομοῦσαν ἀγάλια-ἀγάλια πρὸς τ' ἀπόγωνα μαντριά, καὶ ἡ σιγαλιὰ τῆς νύχτας προχωροῦσε, σὺν καρναυμένη βασιλίσσα, ἀπ' ὅλας τὰς μεριές, καὶ ἔρχονταν νὰ θρονιαστῇ στὸν σκοτεινὸν ἄριστον θρόνον τῆς.

Ἀρχίζαν νὰ παῦσον λίγο-λίγο τ' ἀληχτήματα τῶν σκυλλιδῶν, τὰ χλιμτρίσματα τῶν φορτηγῶν, τὰ μουγγρίσματα τῶν βοιδῶν, οἱ φωνῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ ποδοβολητὸς ὅλης τῆς κινουμένης Πλάσης, ἐνθ' ἀπὸ πέρα ἀπὸ τὴν ὠμορφὴν ράχην ἔρχιζε τὸν ἀγέρα ἓνα γιλιαρμόνιο φλογεροῦ ἀλλήμα, σὺν θεϊκῇ εὐλογία, σὺν νῆδον μετὰ ἀπὸ τὰ δεινὰ φρούτα καὶ λουλουδόσπαρτα περιβόλια τοῦ Παραδείσου. Νόμιζε κανεὶς ὅτι ὁ οὐρανὸς ἀπὸ πάνω μ' ὅλα τὰ σπέρματά του, καὶ ἡ γῆ ἀπὸ κάτω μ' ὅλα τῆς τὰ βουνά, τὰς ράχες, τοὺς κάμπους καὶ τὰ λακκώματα στάθησαν ν' ἀκούσουν τὸν καινούργιον Ὀρφέα!

Μία σικιὰ μετὰ περπάτημα ἀέρινο ξεδιγῆσε ἀπὸ τὸ χωριὸν καὶ προχωροῦσε πρὸς τοὺς ἤχους τῆς μελωδικώτατης φλογέρας, πλεῖο γλυκοῦς καὶ ἀπὸ τὸ μέλι τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ροδοζάχαρην τῆς Πόλης καὶ ἀπὸ τὰ σύκα τῆς Ἰωνίας. Μιλοῦσε ἡ μακρικὴ φλογέρα μετὰ τὴν ψυχὴν τοῦ καθενός, ποῦ τὴν ἀκούει, καὶ

ἔλεγε τραγούδια τῆς Ἀγάπης παναρμόνια, ποῦ δὲν μπορούσε ποτὲ νὰ τὰ εἰπῇ ἀνθρώπινη γλῶσσα καὶ κελάρημα ἀηδονίου, καὶ ἡ σικιὰ ἔλεγε καὶ προχωροῦσε ἀνὰ πρὸς τὴν ὠμορφὴν ράχην. Ἐκεῖ στάθηκε. Ἡ φλογέρα ἔπαψε ἀπότομα καὶ ἡ μία σικιὰ ἔγειναν δύο. Ἐπῆσε ἡ μία σικιὰ στὴν ἀγκυλιὰ τῆς ἄλλης καὶ τ' οὐρανὸν φλογεροῦ ἀλλήμα διαδέχθησαν λόγια φλογερά τῆς Ἀγάπης.

— Ἀχ! Λάμπρο μου! Μοῦ σκίσεις τὴν καρδιά μ' αὐτὴ σου τὴν φλογέρα! Ἀμα τὴν ἀκούσα ἔτρεξα στὴν ἀγκυλιὰ σου, σὺν πῶς τρέχει τὸ διψασμένο ἀλάφι στὴν γαργαρόνερη βροστὴ νὰ δῶσῃ τὴν φλογερὴν σου τὴν δίψα!

— Γκόλω μου! Ψυχὴ μου Γκόλω! Καὶ τί ἄλλο με κάνει νὰ λαλοῦ ἔτσι τὴν φλογέρα μου, παρὰ ἡ ἀγάπη, ποῦ σῶγω, καὶ ὁ πόνος ποῦ τραβῶ γιὰ σένα! Ποτὲ μου δὲν λαλοῦσα τὴν φλογέρα μου ἔτσι πῶς τὴν λαλοῦ, ἀφ' ὄντας σ' ἐγγύρρα!

— Λάμπρο μου! Δὲν πῶς ἡ ἀγάπη δὲν κρύβεται! Ἀνάγκη νὰ βάλῃς τὸ γληγορότερον ἔναντ' ἐξου σου νὰ με ζήτησῃς ἀπὸ τὸν πατέρα μου. Φεδοῦμαι, Λάμπρο μου, μὴν μάθῃς ὁ κόσμος τὴν ἀγάπην μας καὶ ὕστερα ἀλλοίμονο! Τὸ χωριὸν θὰ μοῦ βγάλῃ τραγούδι, ἡ μάνα μου θὰ με καταραστῇ, καὶ ὁ πατέρας μου θὰ πάρῃ τὸ ντουρέκι νὰ με σκοτώσῃ, γιὰ νὰ γένῃ τὸ μελόδρημα!

— Μὴν τὸ λές αὐτό, Γκόλω μου. Μὴν τὸ λές! Εἶμαι ἱκανὸς γιὰ τὴν ἀγάπην σου νὰ γένω θηρίο, νὰ...

— Μὴν πῆς τίποτα κακὸ γιὰ τὴν μάνα μου καὶ γιὰ τὸν πατέρα μου! Δὲν θέλω ν' ἀκούσω κατὰ λόγον ἀπὸ τὰ χεῖλια σου γιὰ τοὺς γονεῖς μου! Θὰ μοῦ φανῇ ἀσχημὸς καὶ θὰ χάσῃς γιὰ πάντα τὴν ἀγάπην μου!

— Κι' ἂν ἡ μάνα σου καὶ ὁ πατέρας σου δὲν θελήσουν νὰ μοῦ σὲ δώσουν;

— Διῶξ, Λάμπρο μ', αὐτὰς τῆς κακῆς ἰδέας ἀπὸ τὸν νοῦ σου! Γιατὶ νὰ λές τὸ κακὸ πρὶν τὸ ἰδῆς! Μπορεῖ, ὅπως λές, νὰ μὴν σὲ θελήσουν, ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ σὲ θελήσουν.

— Καλὰ τὸ λές, Γκόλω μου! Ἄς καλομελετοῦμε καὶ ὁ Θεὸς βοηθῆς.

— Φεύγω Λάμπρο μου! Πέρασε ἡ ὥρα!

— Ἀχ πῶς περνοῦν γλήγορα οἱ εὐτυχισμένες οἱ στιγμὲς. Διαβαίνουν σὺν νῆναι καθάλλα στὴν ἀστραπή!

— Καλὴ νύχτα, ψυχὴ μου Λάμπρο!

— Καλὴ νύχτα, ψυχὴ μου Γκόλω!

Ἐχωριστήσαν τὰ δύο τ' ἀγαπημένα μετὰ τὴν καρδιὰ βαλαντωμένη ἀπ' ἀγάπην καὶ πόνον, ἀπὸ ἐλπίδα καὶ ἀπελπίσι. Ἀγάπην καὶ πόνον, ἐλπίδα καὶ ἀπελπίσι ἔβραζαν μετὰ στὴν καρδιά τους καὶ χούχλαζαν καὶ τοὺς ἔκαιναν τὰ σωτικὰ μετὰ μίαν κάψην ἀλλοιωτικῆς, γλυκειᾶ καὶ πικρῆς.

Ἡ Γκόλω ξεπετοῦσε γιὰ τὸ χωριὸν καὶ ὁ Λάμπρος ἄρχισε πάλιν τὴν φλογέρα, σὺν πρὶν, ἀλλὰ μετὰ πλειότερος

πάθος και με πλειότερη δύναμη. "Όλος ο πόνος του, που αισθάνονταν για τη χιλιόκαλλη Γκόλφω, μεταμορφώνονταν σε μελωδία και γίνονταν από την φλογέρα, σαν ξαστερογράφο νεράκι βουνίσιας βρυσούλας, σαν άγέρι μυρωμένο και μακρινό, σαν ουράνιος ρυθμός απάνω στις ράχες, στα πλάγια και στα λακτώματα.

"Ένας άγέριος μήνας είχε περάσει έτσι, κάθε απόσπερνο ν' ανταμώνεται ή Γκόλφω κι' ο Λάμπρος, στο σύδεντρο πλάγι της ώμορης ράχης και μόνον τ' αστέρια και τα σύννεφα και τα γιδοπρόβατα και το μαντρόσκυλλα τους έδλεπαν να σφιχταγκάλιζονται και να γλυκοφιλιούνται, σκεπασμένους με το γαλαζόμαυρο σεντόνι των σουρουπιώματων του απόσπερνου, μόνον αυτά που δεν παραδίνουν ποτέ τους έρωτευμένους στην καταλαλιά του Κόσμου.

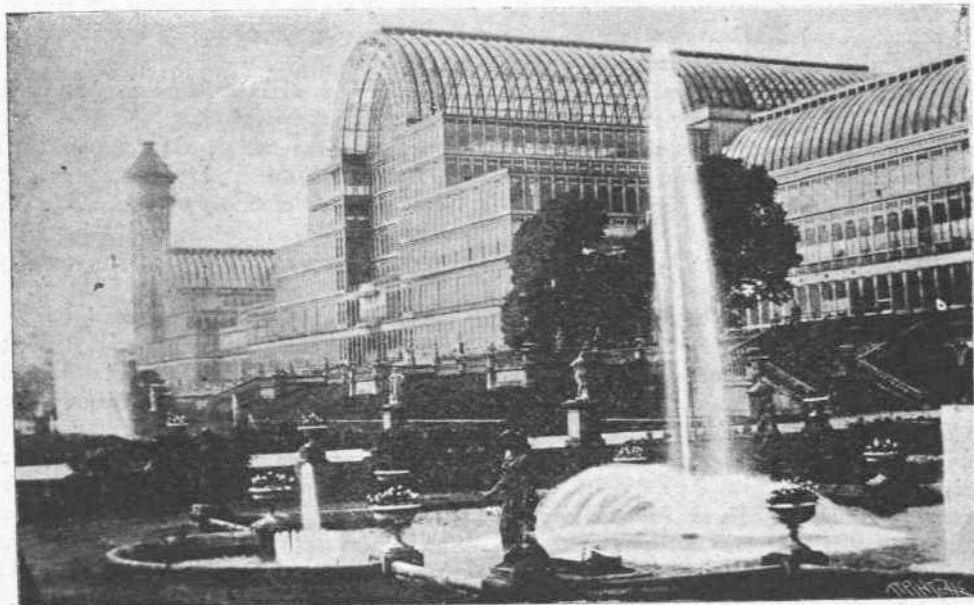
Πέρασε γλυκός κι' ήμερος ο Χινόπωρος και μπήκε άγριος και φοβερός ο Χειμώνας, με ανεμοθύελλες και με μεγάλες βροχές και κρύα. Αι λακκίες και τα ποτάμια που ήταν γύρα, άρχισαν να βουίζουν και να καταδιάζουν και να κόβουν κάθε συγκοινωνία τ' απόσπερνα, ο κόσμος συμμαζεύονταν στο χωριό βασιλωμα ήλιου, και καμμιό σιγά δεν έδρανε με τα σουρουπιώματα του απόσπερνου για το πλάγια της ώμορης ράχης, κι' ούτε η μακρινή φλογέρα έρωτευμένου πιστικού έγυνε τους μελαγχολικούς ήχους της. Τα σουρουπιώματα είταν συνηθισμένα και συθρωπά, χωρίς να λάμπη κανένα αστέρι ψηλά στον Ούρανο, ή Γκόλφω βρίσκονταν κλεισμένη στο σπίτι, χωρίς να χυμιά εύλογη άφορμή να βγεί έξω από τον αλλόγυρο, κι' ο Λάμπρος συμμαζεύονταν στο μαντρί του και μαντρονε το γιδοπρόβατα, κι' έλεγαν κι' οι δύο, ο ένας μακρυά από τον άλλο:

— "Αχ! πότε να φύγω ή ξεχωριστής ή χειμώνας, για ν' ανταμωναμαστε πάλι τα σουρουπιώματα τ' απόσπερνου στα πλάγια της ώμορης ράχης.

Μια νυχτιά, νυχτιά σκοτεινή κι' ήσυχη, που είχαν κουραστή πλείο να πάλευουν στήθος με στήθος τα στοιχεία του χειμώνα και μια γαλήνη γύνονταν στην ανεμοδαρμένη και νεροποντισμένη γη, ένα φλογερολάλημα υψώθηκε ως τ' αστέρια στην σιγαλιά του μεσο-νυχτιού, κι' ή Γκόλφω, που δεν μπορούσε από τον πόνο της να κοιμηθή και ξεγρυπνούσε, συνομιλώντας με την άγάπη του Λάμπρου της αλαριάστης και πεταχτηκε άπάνω από το στρώμα. "Έβαλε τ' αυτί της ν' άρχηραστή... "Αληθινά ήταν ή φλογέρα του Λάμπρου! Δεν λαλούσε, σαν και πριν, παθητικά, μελαγχολικά, ήμερα, γλυκά... αλλά άγρια κι' απελπιστικά σαν να βρίσκονταν σε κάποιον μεγάλο κίνδυνο κι' αὐτὸς εἰς τὸ μαντριμένο κοπάδι... "Αρρησιέται, αρρησιέται ή Γκόλφω με πόνο τῆς λαχτάρας και νοιώθει στην καρδιά της μαχάριρα, και νοιώθει να τῆς ταιμπούν φείδια τα σηκώτια της! "Αρρησιέται, αρρησιέται κι' οί απελπισμένοι ήχοι τῆς φλογέρας του Λάμπρου τῆς γίνονται λόγια ἀνθρωπινά στ' αυτιά της. Δεν πιστεύει κι' ξανααρρησιέται και πάλι ή φλογέρα εἰς ἀποκατάστασις να τῆς λέγει σαν να είχε μέσα της ἀνθρώπινη γλώσσα, να τῆς λέγει καθαρά και ξεστέρα:

- «"Έβγα, Γκόλφω, σὸν πλοχό,
- «"Έχω λόγο νὰ σοῦ εἰπῶ,
- «Νὰ τὸν πῆς τ' ἀφέντη μου,
- «Νὰ τὸν πῆς τῆς μάνας σου,
- «Μαῖχαν κλέφτες σὸ μαντρί,
- «Παίρνουν τὸ λαγασιό,
- «Ποῦχει τὸ χονδὸ μαλλί,
- «Τ' ἀσημένιο κέρατο... .
- «Προβατάνια μ'!
- «Καὶ γιδάκια μ'!
- «Κατωκάκια μ'!
- «Λαγασιό μ'!
- «Πῶν, μαντοῖα μ', πᾶν!»

"Έξάλλη ή Γκόλφω από τα λόγια της φλογέρας, που έρχίζαν τα σιωπικά της σαν δίκωπα κι' άκονισμένα μα-

ΛΟΝΔΙΝΟΝ

Τὸ Κρυστάλλινον παλάτι.

Μαρίας Σκουφού

Μυροδίνη

χαίρια, ξύπνησε την μάνα της, ξύπνησε τον πατέρα της και τους λέγει με' απελπισία:

- Μαῖχαν κλέφτες σὸ μαντρί!
- Ποῦ τ' ἀπέλασες μωρή!
- Τῆς ἀπαντᾷ ὁ πατέρας της,
- "Η φλογέρα τὸ λαλεῖ!

Κι' ἐνῶ ή Γκόλφω έλεγε αυτά στους γονέους της, ή φλογέρα εἰς ἀποκατάστασις να κλαίει, να κλαίει, να κλαίει... .

"Ο πατέρας της Γκόλφως παίρνει το ντουφέκι του και βγαίνει έξω, φωνάζει τους γειτόνους του, τους λέει αυτό κι' αυτό τρέχει, παίρνουν κι' αυτοί τα ντουφέκια τους και τρέχουν στο μαντρί. "Εκεῖ βρίσκουν τους κλέφτες μαγεμένους από τους ήχους της φλογέρας του Λάμπρου, που λάλασε και ξαναλάλασε, κι' έλεγε στην άρρησιέτη της την Γκόλφω ὅλο και τὰ ἴδια:

- «"Έλα, Γκόλφω, σὸν πλοχό,
- «"Έχω λόγο νὰ σοῦ εἰπῶ
- «Νὰ τὸν πῆς τ' ἀφέντη μου,
- «Νὰ τὸν πῆς τῆς μάνας σου,
- «Μαῖχαν κλέφτες σὸ μαντρί.

— Φτάνει πλεία! (Εἶπε ὁ ἀρχηγὸς τῶν κλεφτῶν στὰ πᾶλληχάρια του). Σκοτώστε τὸν πιστικό και σηκωθήτε να πάρουμε τὸ κοπάδι και να φύγουμε! Μᾶς ἐμάχησε αὐτὸς ὁ πιστικός με τῆν φλογέρα του! Σηκωθήτε γιατί θὰ μᾶς πάρει ή χαρουργή!

— Λίγο ακόμα, καπετάνε! λίγο ακόμα και σηκωθήμαστε.

Εἶπαν τὰ πᾶλληχάρια μεθυσμένα από τὸ παθητικὸ φλογερολάλημα του Λάμπρου.

Στην στιγμή ὁ πατέρας της Γκόλφως και οἱ συντρόφοι του ρίχνουν μιὰ ὁμοθρονία ἀπάνω στους κλέφτες. Πέντε λαθωμένοι και τρεῖς σκοτωμένοι, μαζὺ με τὸν καπετάνο τους!

Κι' ἔτσι:

- Γλυτώσανε τὰ πρόβατα,
- Γλυτώσανε τὰ γίδια,
- Γλύτωσε και τὸ Λαγασιό,
- Τῆς στάνης τὸ καμάρι,
- Ποῦχει ἀσημένιο κέρατο
- Και τὸ μαλλὶ χονοῖρι...

Χρειάζεται να τὸ ποῦμε τώρα; "Ας τὸ ποῦμε!

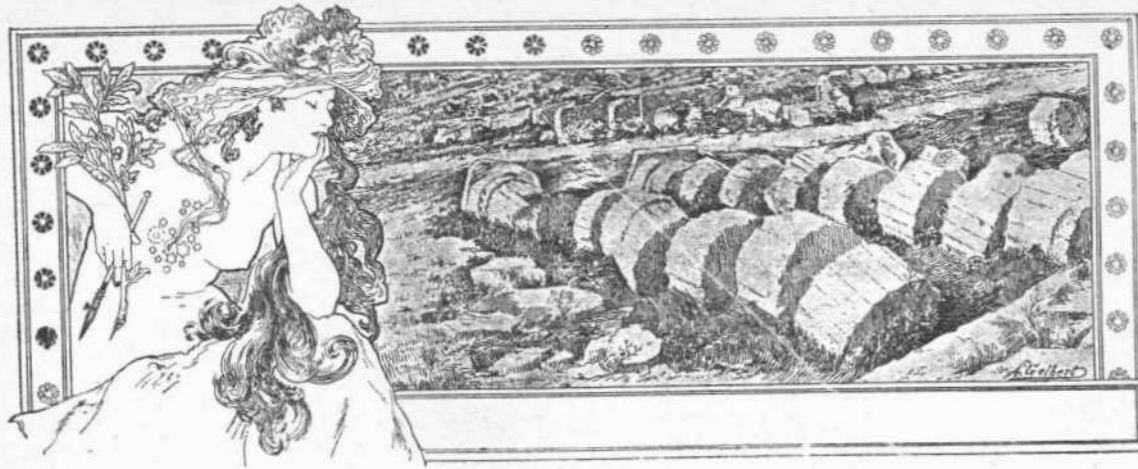
Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ὁ πατέρας της Γκόλφως εἶπε κρυφὰ στὸν Λάμπρο:

— Λάμπρο!... ἔχω τὴν εὐχαριστήσι να σὲ κάνω παιδί μου...

"Ο Λάμπρος ἔγινε ἄλικος σὸ πρόσωπο ἀπὸ τὴν ἐντροπή του κι' ἔρριξε τὰ μάτια σὴν γῆ.

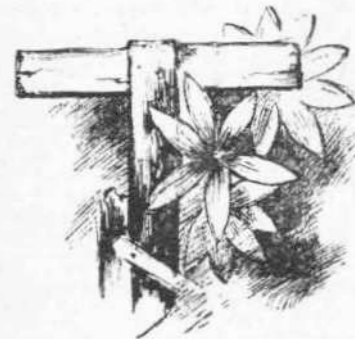
Τὴν ἴδια μέρα τῶμαθε ὅλο τὸ χωριό κι' ὅλα τὰ χειμᾶδια ὅτι ὁ χιλιοπαλαιμένος Λάμπρος ἀραδιωνιάζονταν τὴν πεντάμορφη τὴν Γκόλφω.

Ο ΕΞΩΡΑΪΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΥ Κ. ΟΦΦΜΑΝ

Α σχέδια προς εξωραϊσμόν και επέκτασιν της πόλεως των Αθηνών, τα οποία κατ' εντολήν του Δημάρχου Αθηναίων εξεπόνησεν ο τεχνικός σύμβουλος του δήμου Βερολίνου κ. Α.

Όφφμαν, 1) εκδοθέντα πρό τινας προεκάλεσαν την προσοχήν όχι μόνον των ειδικών περιοδικών, τα οποία και τεύχη ιδιαίτερα δι' αυτά αφιέρωσαν, αλλά επέσφραν το ενδιαφέρον και του Βερολινάιου ημερησίου τύπου, οστις τόσον σπανίως διαθέτει την φιλοφροσύνην του και δι' υποθέσεις ελληνικάς.

Ίδού αι γνώμαι του κ. Όφφμαν, τας οποίας ανεκοίνωσεν εις Έλληνα διαμένοντα εν Βερολίνο, ως προς τον εξωραϊσμόν των Αθηνών.

—Πρό παντός—είπε—πρέπει να κρατήσετε ιδιαίτερον χαρακτήρα, τον οποίον και τώρα έχει η πόλις σας. Μη θελήσετε να μιμηθίτε τας νεωτέρας Εθνοπαϊκάς μεγαλουπόλεις. Εμεγάλωσαν, επέξετάθησαν αι πλείσται πολύ άποτόμως, και με την άδικαιολόγητον συμπύκνωσιν των συνειρισμών, παρηγκωνίσθησαν όλα τα αξιώματα της αισθητικής.

«Πρωτίστως πρέπει να κανονισθί το άνωτατον ύψος των οικοδομών. Όχι περισσότερα από τρία πατώματα. Αφίσατε το Αττικόν σας φώς ελεύθερον να πλημμυρή τους δρόμους σας, μη στεργίτε κανένα από τον ευεργετικόν σας ήλιον και περιορίσατε ούτω συγχρόνως την άδικαιολόγητον υπερίσθησιν των οικοπέδων.

«Σχετικώς με τα οικόπεδα θα προέτεινα όπως ο δήμος εξεύρη ήδη κατάλληλα—τα οποία εις τα σχέδιά μου υποδεικνύω—εις διάφορα σημεία της πόλεως και τα αγοράση, όπως εκεί βραδυτέρον ανεγερθώσι δημόσια και δημοτικά κτίρια.

1) Εικόνα του κ. Όφφμαν εδημοσίευσεν ή «Παναθηναϊκή» εις το ύπ' αριθ. 112 τεύχος.

Τα δημόσια κτίρια πρέπει να αποτελούν το κέντρον και το στόλισμα μίς συνοικίας. Νομίζω δε ότι πρέπει διά παντός τρόπον να υποβοηθηται ή ανάπτυξις διαφόρων συνοικιών, και πολύ θα συντελέση εις τοϋτο ή άνεγερσις μικρών κομψών μουσειών εις διάφορα της πόλεως μέρη.

Χωρίς να παρίδω την άνάγκην υπέρθεως κεντρικού μουσειού, εν ή να δύναιται τις να παρακολουθή όλην την εξέλιξιν της τέχνης, νομίζω, ότι κάλλιστα είναι δυνατόν πολλά από τα άριστουργήματά σας, κεχωρισμένως να φιλοξενηθούν εις ιδιαίτερα μουσεια.

«Απολαμβάνει κανεις περισσότερον εν άριστούργημα όταν άπομεμονομένον το θαυμάζει, και οι ξένοι, οι όποιοι τώρα με μίαν επίσκεψιν της Ακροπόλεως και άλλην του Μουσείου σας ίκανοποιούν εντός μίς ή δύο ημερών όλον τον προς την αρχαίαν τέχνην έρωτά των, θα είναι πλέον ήναγκαζμένοι αναζητούντες τα καθ' έκαστον μουσεια, να μένουν περιττώτερον εις την πόλιν σας. Με τα μικρά αυτά μουσεια, τους κήπους οι όποιοι θα τα περιβάλλουν, και την κίνησιν των ξένων, θα δοθί νέα ζωή εις τας συνοικίας, αι όποια πλέον αυτομάτως τρόπον τινά θα προοδεύουν.

«Ηρχιστα με τα μουσεια, άλλ' όταν σκέπτεται κανεις περί εξωραϊσμού των Αθηνών,πρέπει πρό παντός να καθοδηγηται από τας αρχαιοτήτας των. Και προς τοϋτο έχάραξα μίαν μεγάλην λεωφόρον, την οποίαν κατά σύστασιν του δημάρχου έσχεδιάσα, ούτως ώστε να θίγη τα κυριώτερα και μάλλον ένδιαφέροντα αρχαιολογικά μνημεία.

«Η περιφερική αυτή λεωφόρος αρχίζει από το Πανεπιστήμιον, με μίαν κομψήν καμπύλην από το Μοναστηράκι θα φθάνη εις το Ωρολόγιον του Κυρρήστου, έκειθεν από το μνημείον του Λυσικράτους, θα περιβάλλη την Ακρόπολιν, δια να καταλήξη εις το Θησεϊον.

«Ένθυμηθήτε το μνημείον του Λυσικράτους. Όπισθεν του εις ολίγον μέτρον άπόστασιν μία έντελώς νέα οικοδομή. Δέν νομίζετε, ότι το κτίριον αυτό ταράσσει έντελώς την γαλήνην, ή όποια πρέπει να περιβάλη τους αρχαιολογικούς σας τόπους ;

«Η άπαλλοτριώσις των περίεξ οικοδομών και κατεδάφισις αυτών θα είναι πολυδάπανος διά τον Δη-

μον, και δι' αυτό θα προέτεινα απλούστατα να φυτευθούν εκεί τρείς ή τέσσαρες κυπαρίσσοι, αι όποιαι με τας ώραιάς των γραμμιάς, τελείως προσαρμοζόμεναι εις τον Έλληνικόν ρυθμόν, θα άπετέλουν το καλλίτερον πλάϊνον δια τα εν τη πόλει μνημεία.

«Και το Θησεϊον. Τοϋ έχετε αφήσει ένα χώρον πολύ εκτεταμένον, τοϋ όποιου δέν δύναται να δεσπόη. Θα έπρεπε να το περιβάλλουν κήποι διά μέσον των όποιων να φθάνη κανεις έως εκεί. Και εις την αρχαιοτητα άλλως τε δέν νομίζω ότι ήτο άπομεμονομένον ως σήμερον.

—Αλλά—λέγει ο κ. Όφφμαν—διά τας αρχαιοτήτας σας θα έχετε ακούση πολλά· θα προτιμήτε τώρα να μάθετε τα σχέδιά μου δια την νέαν πόλιν. Ακολουθήσατέ με λοιπόν να φθάσωμεν μαζί εις τον κεντρικόν σταθμόν. Τον φαντάζομαι μεταξύ του νυν σταθμού του ΣΠΑΗ και του της Λαρίσσης.

«Διά τον επιτρεπτόμενον το πρώτον μίαν νέαν πόλιν, ή πρώτη έντέπισις από τον σταθμόν βαρύνει πολύ. Δέν έννοώ το κτίριον του σταθμού. Αυτό άνήκει εις τας μηχανάς με τα κάρβουνα και τον κωνόν της, εις τους άσφαρόρους με τας φωνατίας των. Έκει πρέπει πρωτίστως να ενδολώνεται ο ταξιδιώτης.

«Αλλ' ή πρώτη έντέπισις δια τον ταξιδιώτην μόλις εξέλιθη του σταθμού πρέπει να είναι αυτόχημα σαηγενητική.

«Από την κεντρικήν είσοδον του σταθμού έχάραξα μίαν μεγάλην λεωφόρον ή όποια να καταλήγη εις ώραιαν πλατείαν. Έν τω μέσω αυτής φαντάζομαι άνεγειρομένην ύψηλήν στήλην με άγαλμα της Αθηνάς, ή όποια να στέλλη από εκεί τον πρώτον χειρτερισμόν εις τους ταξιδιώτας. Εις την άρχην της λεωφόρου, την πλατείαν του σταθμού την έσχεδιάσα ήμισυκλιτικήν. Με το ήμισυόρθομεν των οικοδομών της, τας οποίας διαχωρίζουν στήλαι φέρονσαι άγαλμάτια, θα αποτελή εν σύνολον έντελώς ήρμονικόν, το όποιον εις το βάθος θα συμπληρωί ή επιβλητική στήλη της Αθηνάς.

«Η λεωφόρος θα καταλήγη μεταξύ του Αρχαιολ. Μουσείου και της πλατείας της Όμονοίας, περίπου εις το ύψος αυτής. Η πλατεία Όμονοίας είναι και θα μένη έφ' όσον και αν επεκτείνεται ή πόλις των Αθηνών το κέντρον αυτής. Και ως κέντρον της όλης κινήσεως, πρέπει άλλως να διαρρυθμισθί. Έν πρώτοις θα ζητήσω την θυσίαν του κηραρίου. Τα κομψά αυτά στολίσματα των πόλεων δέν έχουν την θέσιν των εν τω μέσω τήσης κινήσεως.

«Εις τοιαύτα κέντρα πρέπει ολόκληρος ο χώρος να εξυπηρηθί τας ανάγκας της συγκοινωνίας.

«Το κηράριον το σήμερινόν, το άντικαθιστώ εις το σχεδιάγραμμα μου, δια τετραγώνου στοίς, με κομψούς κίονας Ίωνικού ρυθμού. Δέν πρόκειται μόνον να κοσμήση την πλατείαν ή στοά αυτή. Εις κέντρον τήσης κινήσεως είναι ευεργετικόν παρόμοιον καταφύγιον. Τα πλεονεκτήματά της δε θα τα εκτιμήσουν οι Αθηναίοι, τόσον με τον φοβερόν βορρην ή τας βροχάς του χειμῶνος, όσον και με τον κανστιζόν ήλιον του θερους. Εις το έσωτερικόν της στοίς αυτής θα υπάρξη ή είσοδος του ύπογειου σιδηροδρόμου, προεκτεινομένου έως εκεί, αφού πλέον δέν εξυπηρηθί συγκοινωνίαν με προάστεια, άλλ' αυτήν ταύτην την συγκοινωνίαν εν τη πόλει.

«Πρέπει να συμπληρωθί το δίκτυον των τροχιοδρόμων και εις άπότερον μέλλον θα κατασκευασθί ύπόγειος περιφερικός σιδηρόδρομος, ο όποιος από την Πύνα θα φθάνη εις τας βορείους ύπορείας του Λυκαβητού.

«Από την πλατείαν Όμονοίας φθάνομεν εις την πλατείαν του Συντάγματος, χωρίς να συναντήσωμεν πολλές καινοτομίας :

«Ό,τι υπάρχει καλόν το αφίνω άθικτον και λυπῶμαι μόνον διότι εις την όδον Πανεπιστημίου τα τρία κτίρια άδικούνται με την γειτνιάσιν των.

«Ερχόμεθα εις τα Ανάκτορα. Έδω έχετε μίαν τοποθεσίαν, ή όποια μένει έντελώς άνεξεκμετάλλευστος. Ό κήπος των Μουσών μου φαίνεται όταν καταποτισμένος. Θα τον ήθελα ώραιότερον, πλουσιώτερον και πρό παντός εις το ύψος της πλατείας των Ανακτόρων. Τον ώραιον αυτόν κήπον τον φαντάζομαι περιβαλλόμενον από όρθογώνιον στοάν με έσωτερικήν και έξωτερικήν σειράν καταστημάτων. Αι πέτρωνες της στοάς θα είναι αι μεγαλείτεραι. Αι δε επί της λεωφόρου Αμαλίας χαμηλότεραι, θα αποτελούν είδος προδόμου των Ανακτόρων. Προς την σημερινήν πλατείαν θα άγούν κλιμακωτώς τρείς κρημαστοί κήποι. Και φαντασθήτε από την όδον Έρμού τι έντέπισιν θα κάμνη ή στοά αυτή με ώραια καταστήματα, έστιατόρια, με τον κήπον της, τους πίδακας, όπισθεν των όποιων θα προβάλλουν τα Ανάκτορα. Και αυτήν άκόμη την κάπως μονότονον πρόσοψιν ήθελα να ποικίλω με κυπαρίσσους, αι όποια να τέμνουν κάπως την άτελείστον σειράν των παραθύρων.»

Ό κ. Όφφμαν εν γενικαίς γραμμαίς άνέπτυξε πως νομίζει ότι είναι δυνατόν να εξωραισθούν αι σημεριναι Αθήναι και, ως εν όπτασία, ήρχισε με άκόμη μεγαλείτερον ένθουσιασμόν να επεξηγή τα σχέδιά του δια την νέαν πόλιν.

Τας νέας συνοικίας τας φαντάζεται εκτεινομένας από του μνημείου του Φιλοπάπου προς το Φάληρον. Εις το μέσον ακριβώς του συνοικισμού αυτού υποδεικνύει ύπεροχον πλατείαν με επιβλητικώτατον Πάνθεον.

Εις το Παλαιόν Φάληρον θέλει επάνω εις λοφίσκους κλιμακωτήν σειράν επαύλεων.

Τα σχέδια του κ. Όφφμαν, είκοσι περίπου είναι εκτεθειμένα εν τη μεγάλη αίθούσῃ του Δημαρχείου Αθηνών. Δι' αυτά ειργάσθη ιπι δύο έτη. Θα εκτελεσθούν ; Αυτό θα άποτελέση την μέριμναν του Δήμου κατά την νέανδημαρχικην περίοδον. Απαιτούντο μεγάλαι δαπάναι, ατίνες δέν είναι πολύ δύσκολον να εξευρεθούν.

Ό κ. Όφφμαν προς τούτοις θεωρεί ότι μόνον Έλληνες αρχιτέκτονες έπρεπε να λάβουν μέρος εις τον διαγωνισμόν δια το μέγαρον των Δικαστηρίων, διότι, ως ειπε, με τον διεθνή διαγωνισμόν υπάρχει φόβος να μάς φορτώσουν δικαστικόν μέγαρον ώραιον ίσως αρχιτεκτονικώς, άλλ' άκατάλληλον δια την πόλιν μας.

Υπό του μακαρίτου Βικέλα προετάθη να άνεγερθί Ηρώον, επί του Λυκαβητού. Ό κ. Όφφμαν έρωτηθείς απήντησε : Προς Θεού, μη κατεστρέφητε τον Λυκαβητόν. Αποτελεί με τον ρωμαντισμόν του την ώραιότεραν αντίθεσιν προς το μεγαλείον της Ακροπόλεως.

«Μόλις του καταστρέφητε την αίχμηράν του κορυφήν, μόλις, και με το ώραιότερον άκόμη μνημείον, του αφαιρέσητε τον ειδυλλιακόν χαρακτήρα τον όποιον τώρα έχει, τότε ο Λυκαβητός θα χάτη όλον του το θέλητρον.

«Και ο θαυμάσιος αυτός λοφίσκος δέν είναι το μικρότερον στόλισμα των Αθηνών.

«Τμησατε τους ήρωάς σας, όπως τους αξίζει, άλλ' αναζητήσατε δι' αυτούς άλλο βάθρον...»

A. K.

Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ των πόλεων, ή οποια εις την άρχην όλων των πολιτισμών απέτελεσε την σπουδαιότεραν φροντίδα της διοικήσεως και των πολιτών, όπως μαρτυρούν όλα τα αιώνια μνημεία, τα οποια περισσότερο από την ιστορίαν και την παρά-

δοσιν παρέμειναν ή πιστός καθρέπτης του πολιτισμού, που τα εγέννησε, αυτή και σήμερα είναι και παρμένει φροντίς και μέλημα των έλλεικτων ενός τόπου, εις όλον τον πεπολιτισμένον κόσμον. Την μάρτυσιν και τον σχηματισμόν των πόλεων δεν διευθύνει ούτε ή κοινή τύχη, ούτε το τυχαία περιστατικά, ούτε ή τυφλός έμπειρισμός, ούτε ή ιδιωτική αυθαιρεσία, ούτε του πρώτου τυχόντος ή καλαί ή κακιά διαθέσεις. Ο σχηματισμός μιας πόλεως είναι έργον γνώσεως και καλαισθησίας και μεθόδου. Και την γνώσιν αυτήν και την καλαισθησίαν και την μέθοδον υπηρετούν αυτοπροαιρέτως ή αναγκαστικώς, άρχοντες και άρχόμενοι, διότι εις κανένα δεν επιτρέπεται να ύβρισθ, από άμάθειαν ή κακοβουλίαν, το αισθητικόν πρόσωπον της πόλεως. Η ώραϊότης έχει τους θεσμούς της, όπως ή δικαιοσύνη και ή ήθική, και όπου υπάρχει διοίκησις φωτισμένη και άρχοντες ευσυνείδητοι, οι θεσμοί της ώραϊότητος και της ευπρεπείας, είναι σεβαστοί, όπως πώς άλλος θεσμός.

Η αισθητική των πόλεων, υπό την έποψιν αυτήν, αποτελεί ιδιαιτέραν και σημαντικήν λειτουργίαν του σημερινού πολιτισμού. Όχι μόνον τα μνημεία, τα δημόσια και ιδιωτικά οικοδομήματα, ή ρυμοτομία, οι κήποι, τα έργα της καθαριότητος και της τάξεως, πάν ό τι αποτελεί την στατιστικήν, εϋτως είπειν, παράστασιν μιας πόλεως, άπασχολούν άρμόδιους και ιδιώτας, αλλά και αυτή ή κίνησις και ή ρυθμός της ζωής, εις τας διαφόρους άστικας ενδηλώσεις της, αυτή ή δυναμική παράστασις της πόλεως τείνει παντού να ύπαρξη εις την πειθαρχίαν της ώραϊότητος.

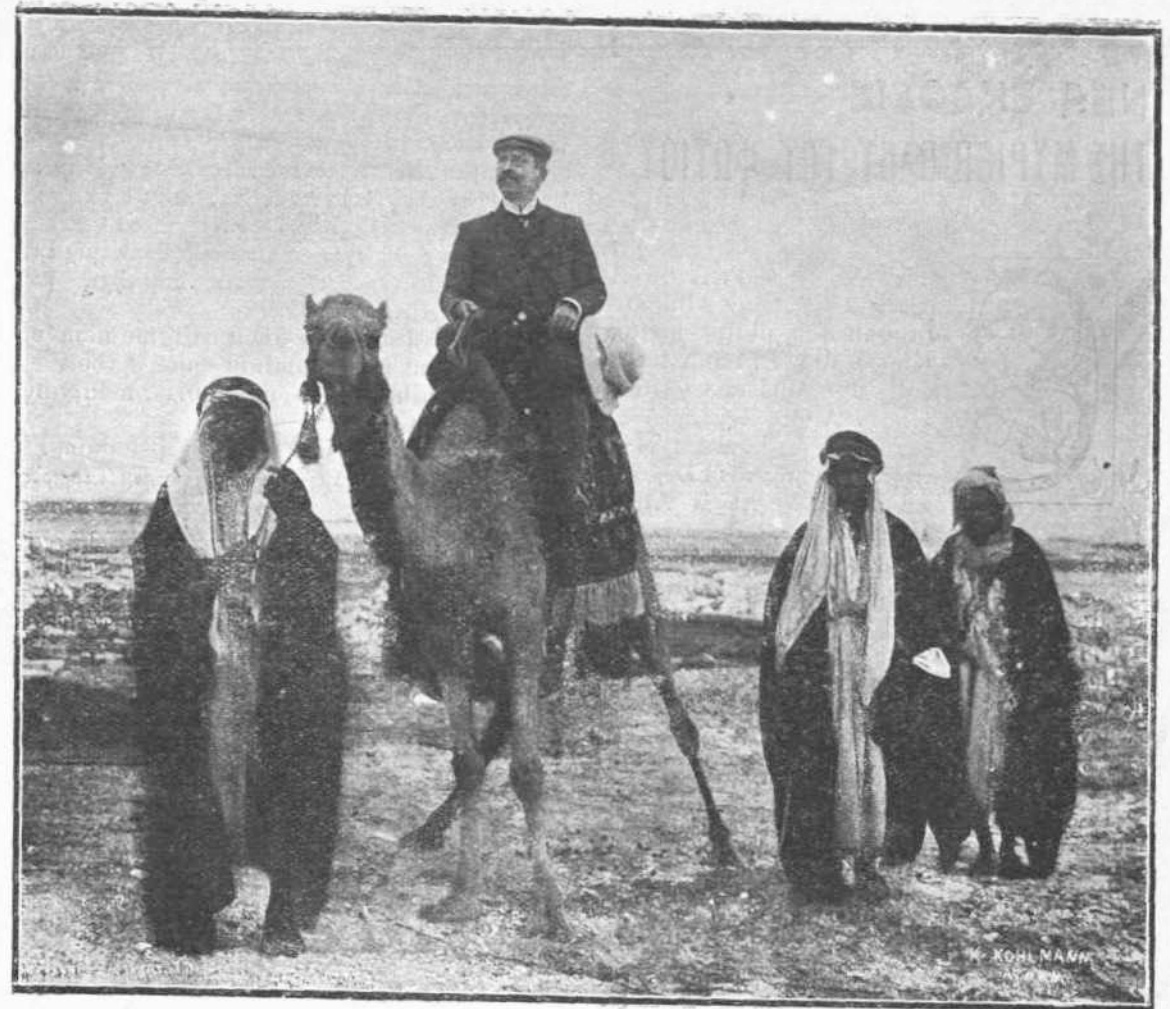
Ο Emile Magne, εις μίαν περιπευδάστον σειρών άρθρων περί της αισθητικής των πόλεων, εξάγει τον Ιταλικόν Έθνος, το οποιον δίδει άλόγη μαθήματα καλαισθησίας εις τον κόσμον, εθάνει ναποδώσθ μίαν εξαιρετικήν σημασίαν, όχι πλέον εις την αρχιτεκτονικήν παράστασιν της πόλεως, αλλά και εις αυτές, όπως είπα, τας δημοσίας κινήσεις, οι οποιαί έρχονται είτε να εξάρουν την θρησκείαν, είτε να χειρατίσουν τον θάνατον, είτε να ύμνήσουν την χαράν. Διότι με τον θαυμασμόν που γεννούν, υπηρετούν, λέγει, την ανέψιν που συμβολίζουν. Εϋχεται δέ, όπως κοινωνία, δήμοι και κυβερνήσεις χρησιμοποίησουν μίαν ήμέραν τας δυνάμεις αυτές, διά να ανακινήσουν μεταξύ του λαού τα κοιμισμέ-

να συναισθήματα της ευγενείας και της ώραϊότητος.

Εάν ή αισθητική αυτή φροντίς άπασχολεί τους άρχοντας και τους κατοίκους πόλεων, οι οποιαί δημιουργούν σήμερα την ιστορίαν των, δια τους άρχοντας και τους κατοίκους των Αθηνών ή φροντίς αυτή αποτελεί περισσότερο από ύποχρέωσιν. Αποτελεί ένα καθήκον βαρύ και επίσημον και μίαν ευθύνην άπέναντι του πολιτισμένου κόσμου. Κάτω από τον Παρθενώνα εις κανένα δεν επιτρέπεται να άσχημονή. Και όμως ή άσχημοσύνη έφθασε μέχρι των μαρμάρων του. Κάτω από τον Παρθενώνα ένας λίθος δεν επιτρέπεται να μετακινήθη και ένας λίθος να στηθ ή επάνω εις άλλον λίθον, χωρίς την κίνησιν του να διευθύνη μία άνωτέρα και σοφή καλαισθησία. Τριγύρω από τα μνημεία, τα οποια έστησεν με τα ίδια της τα χέρια ή Όραιότης, οι πράξεις και τα έργα της άσχημίας έπρεπε να κολάζονται με θάνατον. Και βέβαια είναι πολύ δύσκολον να ευρωμεν σήμερα τους άποθανόντας, διά να τους θανατώσωμεν άλλην μίαν φοράν, δι' όσα ανακούργησαν επάνω εις την άνεκτον αυτήν γήν. Είναι όμως καιρός να προλάβωμεν τας κακουργίας. Η πόλις άπλώνεται και περιζώνει τα μνημεία του μεγάλου ελληνικού πολιτισμού, τώσον αυθαδώς, ώστε ναπειλή να τα πνίξη εις την άσχημίαν της. Δυστυχώς είναι άρχα πλέον διά γενναϊότεραν άμυναν της ώραϊότητος. Όστε είναι δυνατόν την πόλιν αυτήν, ή οποία υψώνεται με παρά πολλήν άσχημίαν και βαρβαρότητα επάνω εις την κλασικήν γήν, να την κάμωμεν εντελώς άξιαν να τιμηθώσθ, τα έρείπια τα οποια περικυκλώνει. Ας μη την κάμωμεν τουλάχιστον όσον ειμπορούμεν. Ας ελαττώσωμεν όσον είναι δυνατόν την άσχημίαν, εις όλα τα σημεία, που την συναντώμεν. Ας εξάρωμεν την σημανότητα και την ευπρέπειαν, όσον εθάνει ή έπιρροή μας. Ας δώσωμεν, όσον μας επιτρέπουν οι δυνάμεις μας, ένα ρυθμόν ευγενικόν, μέσα εις το αυτοσχέδιον χάος. Και πρό πάντων ας προλάβωμεν τας νέας βαρβαρότητας, με τας οποιας άπειλεί την πόλιν ή άγροια, ή ακαλαισθησία και ή αισχροκέρδεια. Αυτάς έχομεν καθήκον να τας προλάβωμεν έφ' όσον είναι άκόμη καιρός.

Μετακάλεσαμεν έως τώρα οργανωτάς όλων των ειδών και όλων των ποιότητων. Αι άνάγκαι διά τας οποιας τους μετακάλεσαμεν ήσαν από τας πλέον αίθητάς και τας πλέον στοιχειώδεις δι' ένα νέον κράτος. Η μετάλλησις ενός αισθητικού οργανωτού δια την πόλιν των Αθηνών, δεικνύει την συναίσθησιν μιας ευγενεστέρης ανάγκης. Ως τοιαύτη αποτελεί μίαν πράξιν πολιτισμού, πολύ ευόφωτον. Και δι' αυτό άκριδώς θέλω να εξάρω την άπόφασιν του κ. Μερκούρη, να την εξάρω ως πράξιν ήθικην, χωρίς να εξετάσω καμμίαν λεπτομέρειαν. Να την εξάρω ως έργον συνειδήσεως. Όταν ή συνείδησις εξυπνήσθ εις ένα τόπον, όλα τα άλλα έρχονται μόνα των.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΛΝΑΣ

Ο κ. Κ. Παπαμιχαλόπουλος διερχόμενος την έρημον της Πετραίας Άραβίας τω 1907.

★ Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ ★

POYE

Π

(Thomas Hood)

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

(Thomas Moore)

Μονάχο το τριαντάφυλλο, μονάχο τον άνθίζεις
Οι ώραϊοι τον οι άνθρώποι επέθωσαν πάνε...
Το χρώμα τον δεν έχειν' ούδ' άνθος να καθορμηθίη
Και έχω τα στενάριά τον τώρα ξεγυρνάει!

Έτσι άπονα, πανόρημο δεν θέλω να πεθάνης
Κοιμώνται οι άνθρώποι σου και οι κοιμήσον τώρα
Σκοπώ σου τ' άνθοπέταλα ανάλαφα να γάνης
Την κίνη που τοίς δέχτηκε στην βουλή τους όρα.

Κι' εγώ ετοι έπόθησα, ή φίλα όταν δέσθ
Και λέσον απ' το έρωτα τον καίγο τα πετράδια,
Η άγάπη μου όταν λείπει απά και ο φίλος μου όταν οβίση
Νά μην κοιμείνο μόνος μου στού κόσμον τα σημάδια.

Μέου στα στάχρα κοιτώντας το στήθος ψηλά,
Μέου σ' αλόχουσο φως τ' αϊγνώ βοτηγγιμένη,
Έμοιαζε κάποια του Ήλιου πιστή ερωμένη,
Πού τούχε κέφρι χιλιάδες χιλιάδων φιλιά.

Στα μάγουλά της το κόκκινο του φθνεπώρον
Ούμαζε, κι' όμοιο το μέτωπο έβαφε χρώμα,
Σαν παλαουάνα στ' όρο που φνετρούνει το χώμα,
Ήταν μέσα οι στάχρα μετά και νοιά.

Το μέτωπό της χαϊδεύανε αλοΐσια μαλλιά
Και τα ματόκλαδα πέφταν με κάποια ντροπή,
Που ήταν πεύ μαύρα κανείς δεν μπορούσε να πη,
Μόν' των ματιών της πός κοβάν την άγια φωτιά.

Όμορφη κόρη, της είπα, ο Θεός δεν τα θέλει
Κεϊ όπον ολέγω εγώ, εα να μαζένης
Έλα με μέσα να βής τή χαρά που γρφεύεις,
Έλα να βής τή χαρά στή μικρή μου φωλιά!

ΜΑΝΩΛΗΣ Κ. ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΜΥΡΙΟΒΙΒΛΟΥ ΤΟΥ ΦΩΤΙΟΥ

Ν τῷ ἑκτῷ ἀριθμῷ τοῦ 28 τόμου τῶν σπουδαίων Abhandlungen der philos-histor, Klasse der K. Sächs. Gessell der Wissenschaften, ἄτινα ἐν Λειψίᾳ δημοσιεύονται, κατ' αὐτὰς ὁ Ἐδγάρδος Μαρτίνης, καθηγητῆς τῶν Ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν τοῦ ἐν Λειψίᾳ Πανεπιστημίου, ἐξέδωκεν τὸ πρῶτον μέρος τῆς Μυριοβιβλίου τοῦ Φωτίου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: Textgeschichte der B.bliothek des patriarchen Photios von Konstantinopel.

Πρὸ δεκαετίας ὁ σοφὸς οὗτος καθηγητῆς καταγίνεται εἰς τὰς μεγάλας τῆς Ἑυρώπης Βιβλιοθήκας μὲ τὴν ὑπομονὴν τῶν μοναχῶν, ὅπως μελέτησεν, παραβάλλει, τακτοποιήσῃ καὶ συγκρίνῃ τοὺς κώδικας καὶ τὰ χειρόγραφα τῆς Μυριοβιβλίου. Καὶ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ Μαρτιανὴ τῆς Βενετίας πρωτεύει. Διὸ καὶ ὁ καθ. Μαρτίνης ἀριερεῖ τὸ πρῶτον μέρος οὗτο:

Bibliothecis Italiae publicis
sub auspiciis regum
ad summum florem erectis
maximeque
Bibliothecae Marcianae Venetae
S.

Καὶ πρωτεύει ἡ Μαρτιανὴ τῆς Βενετίας, διότι διαφυλάττει εἴκοσι καὶ τέσσαρας κώδικας περιέχοντας ὅλον τὸ πολυτίμητον τοῦτο τοῦ Φωτίου ἔργον καὶ ἄλλους εἴκοσι καὶ ὀκτώ, περιέχοντας τμήματα ἢ ἐπιτομὰς. Ἐκ τῶν σωζομένων κωδίκων, οἱ ἀρχαιότεροι εἶναι οἱ ἐνετικοί, οἱ ἔχοντες τὸν ἀριθμὸν (A) 450, (M) 451. Ἐκ τῶν πολυτίμων τούτων κωδίκων ὁ πρῶτος θεωρεῖται τοῦ δεκάτου αἰῶνος καὶ ὁ δεύτερος τοῦ δωδεκάτου.

Καὶ εἶναι μεγίστης ἀξίας διότι δὲν εἶνε ὁ μὲν ἀντίγραφον τοῦ δέ' ἀλλ' ἐξ ἄλλης πηγῆς.

Ἐπειτα ἀπὸ τούτων ἐμβριθεῖς μελέτας καὶ ἀπὸ ὑπερανθρώπου κόπου ὑπόσχεται ὁ Μαρτίνης νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν κόσμον μίαν γνησίαν ἐκδόσιν, ὡς θὰ τὴν ἐπιθῆμαι ὁ Φῶτιος.

Ὅχι μόνον τοὺς κώδικας καὶ τὰ χειρόγραφα ἐξήτασεν ὀγκλήντερος ἐρευνητής, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς ἐκδόσεις καὶ μεταφράσεις.

Ὡς γνωστὸν, τῆς Μυριοβιβλίου δὲν ἐγένοντο πολλαὶ ἐκδόσεις. Τὸ πρῶτον ἐξεδόθη τῷ 1601 ἐν Λύγδουστῃ ὑπὸ τοῦ Δαυίδ Hoeschel, τῷ 1606 μὲ λατινικὴν μεταφράσιν ὑπὸ τοῦ Ἀνδρέου Schott. Τῷ 1611 καὶ 1653 ἐγένοντο νέα: ἐκδόσεις. Τέλος τῷ 1825 ὁ ἀριστος φιλόλογος καὶ δεινὸς κριτικὸς Immanuele Bekker, ἔλαχε νῆαν ἐκδόσιν. Οὗτος βεβαίως ἔδρασε μέχρι τέλους ζωῆς ὡς διάσημος κριτικὸς καὶ ἔλαχε λαμπρὰς ἐκδόσεις ἑλλήνων, ρωμαίων καὶ βυζαντινῶν συγγραφέων, οὐχ ἥττον ὅμως ἡ ἐκδόσις τῆς Μυριοβιβλίου δὲν θεωρεῖται ἀρίστη. Περὶ τῆς ἀναδημοσιεύσεως τοῦ Migne δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν μεγάλας

ἀπαιτήσεις, διότι ἡ ἀπεριόριστος αὕτη συλλογὴ τῶν συγγραφέων, εἶναι μόνον ἀπλή συλλογὴ μὴ ζητούσα νέα καὶ σοβαρὰ πράγματα.

Νόστιμον εἶναι ὅτι οἱ ποιηταὶ δὲν ἔλειψαν νὰ κάρουν λογοπαίγνια μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἐκδότου Schott σ κ ὁ τ ο ς μὲ τοῦ Φωτίου φ ὠ τ ῖ λόγου χάριν:

Σ κ ὁ τ ο ς ἀπὸ σκοτίου φερώνυμος ἐστὶν ὀμίχλης.
Φ ὠ τ ο ς ὡς λαμπροῦ κληδὸνα φωτὸς ἔχει.

Καὶ μὲ λατινικὴν φωνήν:

Scottus ad obscura ducit caligine nomen.
Photinus ut clari luminis omen habet.

Nomen habes, Scote, a tenebris, a lumine nomen.

Photinus: ille librum, comicis ipse notas.

Δέον νὰ διαφυλάττομεν μνήμην εὐγνώμονα πρὸς τὸν σοφὸν Γερμανὸν φιλόλογον καὶ κριτικὸν ὅστις μὰς παρουσιάζει τὴν πολυτίμητον τοῦτο Συγγραφήν τοῦ μεγάλου Πατριάρχου τὴν περιέχουσαν ἀληθῆ θησαυρὸν εἰδήσεων φιλολογικῶν, ιστορικῶν, φυσιολογικῶν, ἱατρικῶν καὶ ἄλλων, καὶ δικαίως ἡ συγγραφή αὕτη λέγεται καὶ Βιβλιοθήκη Φωτίου, διότι ὡς παρατηρεῖ ὁ Φαβρίκιος δὲν εἶναι βιβλίον, ἀλλὰ ἐπιφανὴς θησαυρὸς: Insignes thesaurus non liber καὶ ὁ Γίββων ἀποφάσκει ὅτι εἶνε ζῶν μνημεῖον πολυμαθείας τε καὶ κριτικῆς: a living monument of erudition and criticism.

Τὸ πρῶτον μέρος ἀρχίζει διὰ τῆς ἐξέτασεως τῶν κωδίκων, χειρογράφων καὶ ἐκδόσεων. Ἀναμένεται τὴν μετ' ἀναπομονησίας καὶ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ σπουδαιότατου τοῦτοῦ ἔργου τοῦ Φωτίου.

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

Ἡ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΚΛΕΙΔΟΚΥΜΒΑΛΟΥ

Ἀσκή μῦθος τῆς τέχνης, ἐράμιλλος τῶν μεγάλων ἐκτελεστῶν τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἡ κυρία Σοφία Ταϊλλεο δίδει κατὰ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου σιναλλίαν, καθ' ἣν θὰ παρασχῇ ἀληθινὴν ἀπόλαυσιν ἐκδηλώσεως τοῦ ὑπερόχου ταύτου της.

Ὅτιναι προανάκρουσμα τῆς σιναλλίας ταύτης δύνανται νὰ χρησιμοποιήσῃ ἡ δημοσιονομικὴ κατοικίτη, ὑποδείξει τῆς διακεκομμένης κλειδοκυμβάλου, περιλήψεις περὶ τῆς κλειδοκυμβάλου ἀναμορφώσεως κατὰ τὸ σῆμα τοῦ καθηγητοῦ Derpe.

Ἡ κλειδοκυμβάλου Ἄναμορφωσις τοῦ καθηγητοῦ Derpe, ἐξελεγχόμενη παρουσιάζει μίαν ὅλως νέαν καὶ ἰδιαίτησαν μέθοδον τοῦ κλειδοκυμβάλου.

Ἡ ἀντικειμενικὴ ἐνέργεια τοῦ συστήματος τούτου δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ τελεία θεωρία τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν χειρῶν διὰ μέσου τῶν συνεχῶν ἀσκήσεων αἵτινες ἐπιτρέπουν τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀπλῆς κινήσεως καὶ τῆς συναρμοστικῆς τῶν δακτύλων.

Διὰ μέσου τῆς τέχνης καὶ τῆς πρακτικῆς ταύτης κινήσεως, ἡ χεὶρ ἀποκτᾷ μίαν ἐλαφρότητα ὡς τὸ πτερόν καὶ δύνανται νὰ ὑπακούῃ ἄνευ διαταγῶν τῆς κεφαλῆς αἰτινες μεταβιβάζονται διὰ μέσου τῶν μῶν, τῶν ὁμῶν καὶ τοῦ βραχιόνος μετὰ ταχύτητος, δυνάμεως καὶ λεπτότητος πολλῆς καὶ μα-

κρῆς διαρκείας ἥτις κατέχει τὸ μυστικὸν τῶν μεγάλων Καλλιτεχνῶν.

Ἐξετάζον τὴν χάριτα ὡς πρῶτην συμφωνίαν τοῦ ἤχου τῆς ἀπλῆς καὶ κυκλωτοῦς κινήσεως τῶν χειρῶν, ὁ καθηγητῆς Derpe διακρίνει τοὺς συνθέτας, οἵτινες ἀπαιτοῦν νὰ ἐπιτρέψωσιν τὰ καλλιτεχνικὰ ἀποτελέσματα διὰ μέσου κοπιωδῶν προπαθειῶν καὶ φωνῆς πάθους δυναμένον νὰ καθορίσῃν ἀλλοιώσεις εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὰ δάκτυλα.

Ἡ μόρφωσις καὶ συμπλήρωσις τῶν δακτύλων αἵτινα ὀφείλουσι νὰ ὑπακούωσιν στιγμιαίως εἰς πάσας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς κεφαλῆς, εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῶν συνιστομένων ἐξακτῆσεων παρὰ τοῦ καθηγητοῦ.

Ὁ περιορισμένος ἀριθμὸς ἐκθαμβεῖ τὰ ὑπερφύσθημα αἵτινα κανονίζουσι τὴν ἀξίαν τῆς προόδου ἀναλόγως πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ κόπου.

Παίζον τις καλὴν μουσικὴν καὶ μελετῶν κακῶς εἶναι ὁ χαρακτηρισμὸς τῶν μικρῶν τάξεως κλειδοκυμβάλου (rhapsodes). Ὅλα τ' ἀποτελέσματα τῆς Ἀριστοτεχνίας (Virtuosité): ταχύτης, θάρρους καὶ ἐκτέλεσις εἶναι καλλιεργημένα εἰς τὸ τέλειον.

Ἐπάρχουσι κλειδοκυμβάλου, οἵτινες παίζουσι δι' ἑνὸς τρόπου θεωρητικῶς τὰς πλέον δυσκόλους συνθέσεις τῶν Συναλλῶν καὶ ἐν τούτοις εἶναι ἀνίκανοι νὰ ἐκτελέσωσιν εἰς τὴν ἐντέλειαν μίαν ἀπλὴν κίνησιν συνδεδεμένων δακτύλων (legato).

Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον εἶναι εὐχάριστον νὰ βλέπῃ τις, εἶναι τὸ παίξιμον τοῦ κλειδοκυμβάλου ὅπερ ὀφείλει νὰ ἦνε ὠραῖον. Ἡ χάρις πρέπει νὰ ἦνε ἀκουσία, καθαρῶς φυσικὴ. Διὰ νὰ ἦνε χαριτωμένον ὁ παίξων δὲν πρέπει νὰ ἔχη στάσιν ἀμφίβολον, ἥτις συντελεῖ εἰς τὴν χάριτα.

Τὸ πλέον ἀπλοῦν μουσικὸν τεμάχιον πρέπει νὰ παίζεται ὡς ἐν ἀριστοῦργημα: ὁ ἦχος πρέπει νὰ ἦνε διαπεραστὸς, στιγμιαίως καὶ ἐνεργητικὸς, χωρὶς ποτὲ νὰ προσβάλλῃ τὰ ὄτα δι' οὐδεμίαν διαρκείαν. Ἡ ὠραιότης τοῦ ἤχου εἶνε ἡ καλλονὴ τῆς κινήσεως καὶ ἡ πρῶτη ἀρετὴ. Τὸ παίξιμον ὀφείλει νὰ ἔχη ἓνα χαρακτῆρα αἰσθητικὸν ἐπὶ τοσοῦτον ἔντονον, ὥστε τὸ ἀκροατήριον νὰ μὴ θεωρηθῆται.

Ὁ Ἀριστοτέχνης (Le Virtuose). Διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τις μίαν αἰσθητικὴν ἐκτέλεσιν δέον προηγουμένως νὰ ἔχη συγκρίνῃ τὸ σχέδιον τῆς ἀπλῆς κυκλωτοῦς κινήσεως. Ἡ τελεία κατὰ τῆς ἀπλῆς σχεδίου δίδει τὴν κυριότητα ὅλων τῶν χρωματιστῶν τοῦ ἤχου καὶ ἐπιτρέπει τὴν ἀπόδοσιν ἑνὸς μουσικοῦ τεμαχίου εἰς σχῆμα ὅσον τὸ δυνατόν συνεσταλμένον καὶ θέτει εἰς διαταγὴν τῶν σκέψεων ἓνα ἡμίμητον μηχανισμόν.

* * *

ἈΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΜΟΥΣΟΥΡΓΩΝ

Μὴ ἀρίνετε νὰ διέρχεται ὁ χρόνος χωρὶς νὰ κάμετε προόδους εἰς τὴν τέχνην σας.

—1) Μελέτη. 2) Μελέτη. 3) Μελέτη.

(Liszt)

Ἐγείρομαι κατὰ τὸ θέρος εἰς τὰς 5 τὸ πρωῖ, τὸν δὲ χειμῶνα εἰς τὰς 6 καὶ ἐξακουῖμαι ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου τὴν πρωίαν.

—Ὅταν δὲν γυμνάζομαι ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου μίαν ἡμέραν, τὸ αἰσθάνομαι, ὅποταν δὲ δύο ἡμέρας κατὰ σειράν, μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ ἔννοεῖ τὸ ἀκροατήριον.

(Rubinstein)

Καλὸν εἶνε νὰ μὴ συγκρίνει τις τοὺς μεγάλους κλειδοκυμβάλου διὰ τῆς αὐτῆς μουσικῆς κριτικῆς.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ κίνησις τοῦ λαοῦ ἔκτανος μὲν ὡς περιορισθῆ εἰς εὐεργετικὰ παραστάσεις. Νέα ἔργα δὲν ἐδόθησαν, πλὴν ἑνός, τοῦ «Λοχαγροῦ» τοῦ κ. Ν. Μαρσελλοῦ. Ἐκ τῶν τιμητικῶν παραστάσεων, δέον νὰ ἐξερω-

θῶσιν αἱ τῶν δύο κορυφαίων πρωταγωνιστῶν, τῆς Κοτοπούλης καὶ τῆς Κυδέλης. Τραγικὴ ἢ πρώτη, ἐπιδημητικὴ εἰς δυνάμιν πάθους καὶ ἐκφρασῆς, δραματικὴ ἢ δεύτερα, ὑπέροχος εἰς αἰσθητικὴν καὶ συγκίνησιν. Καὶ αὐτὰ μὲν ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ἐπιδείξωσι τὸ τάλαντόν των, τὸ δὲ κοινὸν νὰ κάρῃ μίαν σύγκρισιν, ἢ μάλλον διάκρισιν μεταξὺ τῆς ἱκανότητος των, ἥτις ἐν ἑκάστῃ ἀλλοίως ἐκδηλοῦται. Διότι ἡ Κοτοπούλη ὡς τραγικὸς ὑπερέχει, ὅπως πάλιν εἰς τὸ οἰκογενειακὸν δράμα ἡ Κυδέλη παίζει ὠραιότερα. Εἶνε ἀτυχῶς πενήχρον εἰς ἰδιοσυμία τὸ σανίδωμα τῆς ἑλλ. σκηνῆς, ὥστε νὰ εἴμποροῦν ἀνέτως νὰ μοιρασθῶσιν τὴν ἐκτίμησιν τοῦ κοινού αἱ δύο ἐν εὐγενεῖ ἀμίλλη συναγωνιζόμεναι πρωταγωνίστριαι.

Τὸ ἔργον αἵτινα ἐξέλεξαν διὰ τὰς τιμητικὰς τῶν μοιωνότι φέρουν τὴν σφραγίδα δύο μεγάλων συγγραφέων, δὲν ἤρεσαν. Ἦσαν ἀτυχῶς ἐλλογῆς. Ἡ Κυδέλη εἰς τὴν «Ἀνάστασιν» τοῦ Τολστόη ἐπαίξε πολὺ καλὰ, ἀλλ' ἡ ἐκ τοῦ μωβιστοφῆματος ἀπάνθισις τοῦ δράματος εἶχε ἰκανὰ μειονεκτήματα, καίτοι παρ' ἐμπειροῦ τῆς σκηνῆς γνώστου ἐγένετο τοῦ Μπατάγι.

Ἡ «Ἠλέκτρα» τοῦ Γερμανοῦ Χόμπερσταλ εἶνε μίαν ὠρὰ καὶ ὑπεράγαν νεωτεριστικὴ καὶ ρεαλιστικὴ ἀπομίμησις τοῦ Σοφοκλείου ἀριστοῦργήματος. Ἀλλὰ διατὴ δ. Κοτοπούλη δὲν ἐνεκολπώθη τὸ ἀρχαῖον δράμα, ἐν ὁμαλίᾳ διερμηνεύσει, ἀλλὰ κατέφυγεν εἰς τὴν Γερμανίαν, ἀγνοοῦμεν. Ἡ ξενομανία αὕτη ἐμαίωσε τὴν ἐντύπωσιν, ἣν προσέδωκα τις ἀπὸ ἔργου, ἔχον ὑπόθεσιν μίαν Ἠλέκτραν. Εἰς τὴν μείωσιν ταύτην συντέλεσε πολὺ περισσότερο ἡ ἀθλιωτικὴ καλλιγραφία μεταφράσεως τοῦ κ. Κ. Κατσοπούλου. Τοιαῦτα ἀπεδείξε ἀπόπειρα ἀποβουρνώσεως τοῦ θεάτρου πρέπει νὰ λείψουν. Ἐάν δὲν ἐπρόκειτο περὶ τιμητικῆς παραστάσεως τὸσον συμπαθῆς καὶ ἀξίας ἡθοποιοῦ, οἶα ἡ δ. Κοτοπούλη, ἡ σκηνὴ θὰ ἐπλημμυροῦσεν ἀπὸ μαζιλάρια. Καὶ τοιαῦτα μαθήματα δὲν πρέπει νὰ λείψουν ἐφεξῆς, ἐάν ἤθελον ἀποτοληθῆ τὸσον οἰκτρά πραξικοπήματα κατὰ τῆς καλλιθεσίας τοῦ κοινού καὶ τῆς ἐθνικῆς γλώσσης. Μία Ἠλέκτρα— τὸ ὑπέροχον αὐτὸ καὶ μεγαλοπρεπὲς δημοῦργημα τῆς ἀρχαίας παραδόσεως—νὰ ὀμιλῇ ὡς Καρπενήσιωτης εὐζώνου, εἶνε κωμικόν, ἀλλὰ καὶ ἀπαίσιον συγχρόνως.

*

Ὁ κ. Μαρσελλοῦ ἐσκέφθη ὅτι δὲν ἐσκέφθησαν οἱ ἄλλοι δραματικοὶ συγγραφεῖς. Νὰ γράψῃ στρατιωτικὸν δράμα. Τὸ ἔδαφος ἀνεκμετάλλευτον, ἀλλ' ἡ ἀναγνώρισις τοῦ ἔδαφους, κατὰ τοὺς στρατιωτικῶς

κάνονισμός, είναι από τα δυσκολώτερα θέματα της τακτικής. Αλλά ο κ. Μαρσέλλος είναι δραστήγιος συγγραφέας και δεν πρέπει να κριθῆ πολὺ αὐστηρῶς. Ἄλλως τε δὲν εἰσφέρει τίς ν' ἀρνήθῃ, ὅτι δὲν μελετᾷ πολὺ καὶ δὲν ἔχει ψυχολογικὴν ἀντίληψιν.

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ «Λοχαγού» ἔχει ὡς ἑξῆς. Κατὰ τὸν πόλεμον, εἰς ἓν χωρίον τῶν συνόρων παρέμενε μὲ τὸ σύνταγμα εἰς λοχαγὸς φιλοξενούμενος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ δημάρχου, ὅστις εἶχε μίαν κόρην, τὴν Γιαννίτσαν, καὶ ἕναν υἱὸν δεκανέα, μαχόμενον εἰς τὸ σύνορα. Ὁ λοχαγὸς συνήψε σχέσεις μὲ τὴν Γιαννίτσαν ὑπερμέτρως στενάς καὶ ἔγινεν ἤδη γνωστὸν εἰς τὸ χωρίον καὶ τοὺς γονεῖς τὸ παραστράτημα τῆς δημάρχου κόρης. Σιγήν βία διαδραματίζεται μεταξύ πατρὸς καὶ λοχαγού, τὸν ὅποιον ὁ πρῶτος προπηλακίζει, ἐνῶ τὴν κόρην του ρίπτει εἰς τὴν καταπακτήν. Φέρουν τραυματισμένον ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ φορείου τὸν ἀδελφόν τῆς Γιαννίτσας, ὅστις ἀναζητεῖ τὴν ἀδελφὴν του, ἀν καὶ ὀλίγον ἀργά—κατόπιν δὲλ, διπλῆς ἀρηγήσεως τοῦ ἥρωϊσμοῦ του ὡς καὶ τῆς οικογενειακῆς του καταγωγῆς—καὶ δὲν ἀργεῖ νὰ ἐνοήσῃ τὸ πάθημα τῆς ἀδελφῆς του. Ἡ ἀντίθεσις—καὶ ἔχει ἀκριεῖς εὐτυχεῖς ἀντιθέσεις τὸ δράμα—ἀδελφῆς προδωσάσης τὴν τιμὴν τοῦ οἴκου καὶ ἀδελφοῦ δοξασμένου καὶ ἐντίμου εἶνε συγκινητικὴ. Αὐτὸς ὁ λοχαγὸς ἐπικραθεῖ τὸ δράμα. Νυμφεύεται τὴν Γιαννίτσαν, καθ' ἣν ὥραν ὁμοῦς ἐκπνέει ἐκ τῶν τραυμάτων ὁ ἥρωὺς δεκανεὺς.

Τὸ ἔργον, πολὺ διδακτικὸν καὶ προσωρισμένον διὰ τὸν πολὺν κόσμον, ἔχει συγκινητικὰς σκηνάς, ἀδελφίαι δὲ τινὲς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐφυγάδευσαν τὴν ψυχικὴν τῶν θεατῶν διάθεσιν. Ἡ γλώσσα πολὺ καλὴ, καίτοι πολὺ ἴσως ποιητικὴ κατὰ τὰς συναντήσεις τῶν ἔραστων.

Ὁ «Λοχαγός» τρεῖς ἐπανελήθη καὶ τρεῖς κατὰ τὴν πρώτῃν παράστασιν ἐκλήθη ὁ συμπληθεῖς συγγραφεὺς ἐπὶ σκηνῆς.

★

Καὶ ἤδη αἱ Ἀθηναὶ χάνουν ὅλον ἐν τούτῳ ἡθοιοῦς, οὗς συνεκέντρωσαν διὰ νὰ διασταυρωθῶν εἰς τοὺς θιάσους τοῦ ἀνατρηματικισμοῦ. Ἐγένοντο αἱ συναντήσεις, τὰ συμβόλαια καὶ ἡτοιμάσθησαν αἱ ἀποσκευαὶ διὰ τὰς περιοδείας τῆς χειμερινῆς περιόδου, ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας καὶ τὸν ὑπόδουλον Ἑλλητισμόν. Ἐφυγαν οἱ πλεῖστοι, ἀφίοντες εἰς τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς κινήματογράφους, το πόνερ καὶ τὸ περίκομον «Ραδάσι», ἕως ὅτου ἔλθουν οἱ ξένοι θιάσοι δι' ὧν ἐλπίζεται νὰ τρωθῆ τὸ Δημοτικὸν Θέατρον.

★

Ὁ θιάσος Νίκα-Φύρστ-Λεπενιώτου δίδει παραστάσεις εἰς Κωνσταντινούπολιν.

—Ὁ τῆς Κοτοπούλης παριστάνει εἰς Πάτρας. Μετὰ 20 παραστάσεις ἀπέρχεται εἰς Κρήτην.

—Ἡ Κυβέλη ἀπῆλθεν εἰς Βόλον ὅπως δώσῃ 20 παραστάσεις. Κατόπιν θὰ παίξῃ εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸν μῆνα Δεκεμβρίου καὶ ἔπειτα εἰς Σμύρνην.

—Ὁ θιάσος Πλάσσα, μὲ πρωταγωνιστὴν τὴν κ. Δαμάσκου, παίξει εἰς Τρίπολιν. Κατόπιν θὰ διευθυνθῇ εἰς Ρουμανίαν.

—Τὸ Ἑλλ. Μελοδράμα δίδει παραστάσεις εἰς Κων/πολιν. Κατόπιν θὰ ἀπέλθῃ εἰς Ρουμανίαν.

—Ἡ Ἑλλ. ὀπερέττα μὲ πρωταγωνιστρίαν τὰς κ.

Φωφὼ Καστρομένη

Ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὸν ἐπὶ εἰσαγωγῇ διαγωνισμῶν τοῦ Ὀδείου τῶν Παρισίων

κ. Κανδύλη, Δενδρινού καὶ Ράλλη ἀφ' ἑπείκειν εἰς Μιτυλήνην, ἀπῆλθεν εἰς Σμύρνην. Μετὰ 25 παραστάσεις θὰ ἐπισκεθῆ τὰς κυριώτερας Ἑλλ. ἐπαρχίας.

—Ἀρχίζει τὴν 10 Νοεμβρ. εἰς τὸ «Ἀττικόν» ἡ νέα ὀπερέττα ὑπὸ τὸν κ. Παπαϊωάννου, ἧς μετέχουσι ἡ δ. Τρουλλάκη καὶ οἱ κ. κ. Καμβύσης, Κορινθίου, Φιλιππίδης καὶ ἄλλοι. Θὰ δώσῃ 20 παραστάσεις μεθ' ἧς θὰ μεταβῇ εἰς Πάτρας, Σμύρνην καὶ Βουκουρέστιον. Τὸ δραματολόγιον ἀποτελεῖται ἀπὸ νεωτάτας Βιενναίας ὀπερέττας.

—Ὁ θιάσος Βερώνη ἀπῆλθεν εἰς Κάϊρον. Θὰ περιοδεύσῃ τὰς κυριώτερας πόλεις τῆς Αἰγύπτου.

—Ὁυ ὀλίγοι εὐεργετικαὶ παραστάσεις ἐδόθησαν ὑπὸ τινῶν ἐν διαθεσιμότητι Ἑλλήνων ἡθοιοῦν. Ἐκ τούτων δὲν νὰ τύχῃσι ἰδιαίτερας μνείας ἢ τῆς κ. Κωνσταντινοπούλου καὶ ἡ τοῦ κ. Τσοῦλα, ὅστις ἐπαίξει τὸν «Ὁθέλλων».

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἡ δεσποινὶς Φωφὼ Καστρομένη, ἀπόφοιτος τοῦ Ὀδείου Ἀθηνῶν καὶ μαθήτρια τῆς κ. Φωκά, ἐποστῆσα τὴν εἰσιτήριον δοκιμασίαν εἰς τὸ Ὀδεῖον τῶν Παρισίων ἐπέτυχε θριαμβεντικῶς. Αἱ διαθέσιμοι ἐφέτος θέσεις ἦσαν 8 μόνον διὰ τοὺς Γάλλους καὶ δύο διὰ τοὺς ξένους οἱ δὲ διαγωνιζόμενοι ἀνήρχοντο εἰς 350 ἐκ διαφόρων Ὀδείου τῆς Εὐρώπης. Τὴν μίαν θέσιν ἐκ τῶν δύο διὰ τοὺς ξένους κατέλαβεν ἡ δεσποινὶς Καστρομένη, τὸ γεγονός δὲ εἶνε σημαντικὸν διότι, μετὰ τὴν κ. Φωκά, εἶνε ἡ δευτέρα Ἑλληνὶς ἣτις γίνεται τακτικὴ μαθήτρια τοῦ Παρισίου Ὀδείου, εἰς τὸ ὅποιον καὶ ὡς ἀκροάτρια εἶνε δυσκολώτατον νὰ εἰσέλθῃ.

★

Τὸ τελευταῖον τεῦχος τῆς «Assiette au Beurre», ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἰταλοτουρκικὸν πόλεμον καὶ τὴν ἐν γένει κατάστασιν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, εἶνε σχεδιασμένον ὀλοκλήρῳ ἀπὸ τὸν Γάλλον. Ὁ Ἑλλῆν σχεδιαστὴς μὲ τὴν συνήθη του τέχνην σκιστάει τύπους Ἰταλῶν, Κρητῶν, Τούρκων. Μοναδικὴ οὐτρα, ἡ «Κινητοποίησις εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν». Σ' ἐνα παληρότερον τῆς Σταμποῦλ περιφέρονται ἀπειροσθητὰ κοπάδια οὐκίλων.

★

Τῆ φροντίδι τῶν Γάλλον καθολικῶν καὶ ἰδίως τοῦ ἐπισκόπου τοῦ Λυῶ, τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τὴν ὅποιαν ἐλάμπρυνεν ὁ μέγας Βοσσοῦνέτος, — ὁ Γάλλος Χρυσόστομος — ἐστήθη ἐκεῖ μνημεῖον διὰ τὸν Βοσσοῦνέτον, ἔργον τοῦ γλύπτου Ἐρνέστον Δυβοά. Ὁ Βοσσοῦνέτος παρίσταται εἰς τὸ μνημεῖον φέρον τὴν λειτουργικὴν στολὴν τοῦ ἐπισκόπου.

Κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια ἐξεφώνησαν θαυμαστὸν παρρησιακῶς οἱ Ἀκαδημαῖκοι Μεζιέρο καὶ Λεμαίτρο.

★

Ὁ ἐν Νεαπόλει ἀντιπρόσωπος τῶν ἐταιρειῶν τῶν ἐκμεταλλεομένων τὰ μεγαλεῖτερα θέατρα τῆς Εὐρώπης Κονόλιο Ρίοπολι, δημοσιογράφος, ἀνέλαβε νὰ γνωρίσῃ εἰς τὸν ξένον κόσμον τὴν νεωτέραν Ἑλλ. δραματογραφίαν. Μετεφράσθησαν ἤδη εἰς τὴν Ἰταλικὴν ὁ «Ἀγαπητικὸς τῆς Βοσκοπούλας», ἡ «Ἐσμέ» καὶ ἡ «Φωτεινὴ Σάντη». Θὰ ἀναβιβασθῶν τὰ ἔργα αὐτὰ προσεχῶς ἐπὶ τῆς Ἰταλικῆς σκηνῆς ἀπὸ θιάσους πρώτης τάξεως καὶ μὲ βεστιάριον πλοῦσιον.

★

Ἐορτάσθη ἡ ἐκατονταετηρίς ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ Λίστ.

Ἐπίσης ταυτοχρόνως ἐορτάσθη ἡ ἐκατονταετηρίς τῆς γεννήσεως τοῦ συνθέτου τοῦ «Ἀμιέτου», ἠῆς «Μινῶν» κλπ. Ἀμβροσίου Θωμά.

★

Εἰς τὰς Πέννας τῆς Γαλλίας ἐγένοντο τ' ἀποκαλυπτήρια γλυπτικῶν συμπλέγματος συμβολίζοντος τὴν προσάτην τῆς Βρετανίας εἰς τὴν Γαλίαν. Τὸ ἔργον αὐτὸ συνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε ὁ γλύπτης Ζῶν Μπουοῦ, ὁ ὅποιος ὁμοῦς κατεκρίθη ἀπὸ τινος συμπατριώτου του καὶ ὑπερατιώτας Βρετανίου, διότι εἰς τὸ συμπλεγμα ἡ γυνή, ἡ συμβολίζουσα τὴν Βρετανίαν οὐκ εἶχε ἐλαφρὰ πρὸς τὴν Γαλίαν.

— Γαυτὶ αὐτὸ λέγονν οἱ Βρεταννοί. Ἡ ἐπαρχία ἐδόθη εἰς τὴν Γαλίαν χωρὶς νὰ νικηθῇ, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἤθελεν, ὡς ἴση πρὸς τὸν. Ἄρα ἡ Βρετανία δὲν πρέπει νὰ οὐκίβῃ, οὐτ' ἐλαφρὰ, ἐνώπιον τῆς Γαλλίας. Ὁ κ. Μπουοῦ δὲν ἔδοκε καμμίαν ἀπάντησιν εἰς ὅλ' αὐτὰ.

★

Μαρίκα Κοτοπούλη

ὡς Ἠλέκτρα, ἱκετεύουσα τὴν Χρυσόθεμν νὰ τὴν βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐκδίκασιν.

Κατὰ τὸν ἐνεργηθέντα ἐν τῇ Καλλιτεχνικῇ σχολῇ διαγωνισμῶν διὰ τὴν Ἀβερῶφειον ὑποτροφίαν, ἐπέτυχεν ἐκ τῶν τριῶν ὑποψηφίων ὁ γλύπτης κ. Τόμπρος, ὅστις καὶ θὰ μεταβῇ εἰς Εὐρώπην πρὸς ἐκπαίδευσιν ἐπὶ τετραετίαν, μὲ μηνιαίον ἐπίδομα 300 δραχμῶν. Πρῶτος ἐπιλαχὼν, μὲ ἐλαχίστην διαφορὰν, ἦλθεν ὁ κ. Στεργίου. Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πολυτεχνείου συνότισσε ὅπως ἀποσταλῇ ὡς ἐπίτροφος καὶ ὁ πρῶτος ἐπιλαχὼν. Κατὰ τὸν διαγωνισμὸν ἔπερ τοῦ κ. Τόμπρου ἐψηφίσαν οἱ κ. κ. Ἰακωβίδης, Γερασιώτης καὶ Μποκατοῦμπης καὶ ἔπερ τοῦ δευτέρου οἱ κ. κ. Καλοῦδης καὶ Βικῆτος.

★

Τὸν προσεχῆ μῆνα ὁ ἐν Κ)πόλει «Ἑλληνικὸς φιλολογικὸς σὺλλογος» ἐορτάζει τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ἰδρύσεώς του. Ἡ ἐορτὴ θὰ διεξαχθῇ μετὰ πολλῆς ἐπισημότητος. Τὸ Ἐθν. Πανεπιστήμιον θ' ἀντιπροσωπεύσῃ ὁ καθηγητὴς κ. Πολίτης.

★

Κατόπι των επανειλημμένων ενεργειών του Γεν. Επιτρόπου της Ελλάδος παρά τη Έκθεση της Ρώμης κ. Α. Τ. Μπασιά όπως συμπεριλήφθη και το Έλληνικόν τμήμα της Έκθεσεως εις τους αγοραστάς των καλλιτεχνικών εκθεμάτων παρά των επισημών και των Ιταλικών αρχών, ἀγγέλλεται ότι εκτός της Βασιλομήτορος ητις ηγόρασε το έργον του κ. Β. Μπακαϊοπούλου «Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου» και ο Βασιλεύς της Ιταλίας ηγόρασε εν έργον, του κ. Ε. Κοντιάδη τον «Πισσόν». Προς τούτους η Έλλάς έσχε το δικαίωμα, να διορίση αντιπρόσωπον παρά τη επιτροπή προς έκλογην των Έλληνοδικών.

Ο κ. Διον. Ταβουλάρης, ο παλαιμάχος πρωταγωνιστής του Έλλ. Θεάτρου, συνεπλήρωσε πενηνταετηρίδα από της θεατρικής του εμφάνισης. Έορτή θα δοθῆ εις το Δημοτικόν θέατρον, κατ' αὐτήν δὲ θα έρμηνεύσῃ ο έορτάζων σκηνας Σαιξπηρείων δραμάτων.

Εις το Chatelet των Παρισίων δίδεται προσεχώς μία εὐθυμος Έπιθεώρησις «Τὸ κινῆγι των δολιαρίων». Η σκηνοθεσία, ο διάκοσμος θα αποτελέσουν κατι τι το κολοσοσιαίον και μαγευτικόν. Θα εμφανισθοῦν ἐπὶ της σκηνῆς τέσσαρα μπαλέτα, πεντακόσια πρόσωπα και χίλια διακόσια ἀμφιέσεις.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας δημοσιεύεται ἐν Ιταλίᾳ πρωτοφανῆς ἀριστοτεχνικῆ έκδοσις των ποιημάτων του Δάντου, ἐπὶ τῆ ἀναμνήσει της ἐφέτος έορτασθείσης πενηνταετηριδος της Ιταλικῆς ἐνώσεως. Του έργου θα τυπωθῶσι πρῶτον μόνον ἐξ ἀντίτυπα ἐπὶ περγαμηνῆς, ὧν ἕκαστον θα τιμᾶται 3,000 φρ. Ἐν ἐξ αὐτῶν θα αγοράσῃ ο Βασιλεύς Βίκτωρ Ἐμμανουήλ, ἐν ὁ Κεδίβης της Αἰγύπτου, ἐν ὁ Ἀρχικαγκελάγιος της Γερμανίας, ἐν ὁ Ἀμερικανὸς Μόργκαν, και τὰ δύο ἄλλα, ἑκατομμυριοῦχοι. Ἐποταί 300 ἀντίτυπα εις χάρτην ἔξογον. Τὸ κείμενον εἶνε εις δύο στήλας ἐπὶ ἐκάστης σελίδος, πλαισιωμένης καλλιτεχνικῶς κατὰ τὸν ἀρχαϊκὸν τρόπον διὰ κοσμημάτων. Ἐκατὸν και μία ἐπιλογραφία τελειοτάται θα ληφθῶσιν ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν έκδοσιν του Δάντου του ἔτους 1491. Ο γκόωδης τόμος θα έκδοθῆ εις μέγα σῆμα.

Πρόλογος του ποιητοῦ Δ' Ἀννούτσιου περὶ των έργων του Δάντου θα συμπληροῖ τὴν μεγαλοπρεπή ταύτην έκδοσιν, ἥτις θα ἀποτελέσῃ μνημειὸν ἐκδοτικόν.

Η Πολιτεία Πιζινοῖς της Ἀμερικῆς ἤγειρε κολοσοσιαίον μνημειὸν εις τὴν θνήσκουσαν αὐτόχθονα φυλὴν του Νέου Κόσμου—τους Ἰνδοῖς. Τὸ ἀγαλμα ἐνός Ἰνδοῦ—του τελευταίου—εἶνε έργον του διασημοῦ Ἀμερικανοῦ γλύπτου Lorado Taft, ἐστῆθη δὲ παρά τὰς ὄχθας του ποταμοῦ Rock. Ἐχει ἕγος 48 ποδῶν, ἥτοι ὀκταπλάσιον του ἀνθρώπου. Κρίνεται ὡς ἔξογον έργον της γλυπτικῆς. Τὸ ἀρεμάνιον ἕφος της φυλῆς ἀπετυπώθη εις τὸ πρόσωπον του Ἰνδοῦ θαυμασίως. Με τὰ χεῖλη σνεσφιγμένα και τὸ βλέμμα μελαγχολικόν και πρὸς τὸ κενόν διενθρονόμενον, ἀτενίζει τὴν ἐρημίαν.

Νέον μελόδραμα του Ριχάρδου Στράους του συνθέτου της «Σαλώμης», της «Ἡλέκτρας» και του «Ἰπλότου των Ρόδων» ἀναγγέλλεται. Ὀνομάζεται Η «Ἀριάδνη εις τὴν Νάξον». Ο συνθέτης ἀναδεικνύεται πάντοτε νεωτεριστής και πλήρης ἀναδημιουργίας. Τὸ κείμενον ἐγράφη ἀπὸ τὸν Ὀρφανως, με βᾶσιν τὸν «Βουργοῖς Gentilhomme» του Μολιέρου. Η μουσικῆ του νέου έργου, ἐλαφρά, κομψῆ και μαγευτικῆ, ὑπενθυμίζει, κατὰ τὰς ἐντυπώσεις κύνειον ἀκροατῶν, μελωδίας προηγουμένων έργων, ἐξελεγμένα, ἀλλὰ ποῦ διαφορετικὰ ἀπὸ τὰς

των ἄλλων συνθέσεών του. Ἦδη ὁ Στράους φαίνεται ἀπλούστερος.

Αἱ ἐπὶ τῆ 75ετηριδι του Ἐθν. Πανεπιστημίου εορταί, αἵτινες θα συμπέσων με τὸ συνέδριον των Ἀνατολιστῶν θα ἀρχίσων τὴν 25 Μαρτίου 1912, ἡμέραν του Πάσχα. Συγγρόνος θα κληροχθῆ ἡ ἐναρξίς των Πανελληνίων ἀγώνων, οἵτινες θα εἶνε προκομματικοὶ των διεθνῶν της Στοκχόλμης. Εἰς τὸ πρόγραμμα των εορτῶν θα περιλαμβάνεται ἀρχαιολογικῆ έκδρομῆ εις Ἐλευσίνα και παρῆστασις ἀρχαίου Έλλ. δράματος εις τὸ Στάδιον. Σκέψης γίνεται να μετακληθῆ ὁ θῆσος του Σνίβαν. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι εἰς μίαν εορτήν, οἷα ἡ του Πανεπιστημίου, ἡ παρῆστασις πρέπει ἀπαραιτήτως να γείνη δι' Ἑλλήνων ἠθοποιῶν, ἐπιστρατευμένων των ἀρίστων, οἵτινες προθύμως, χάριν του ἔθνικοῦ γοήτρου, θα δεχθῶσι να ἐνωθῶσι και διεργμηνέσων εις Ἑλληνίδα φωνήν τὰ μεγάλα ρήματα της ἀρχαίας τραγωδίας.

Ἐπίσης θα ἐκτελεσθῶσι ἔθνικοὶ χοροὶ και θα ψαλοῦν δημοτικὰ ᾄσματα χάριν των ξένων ἀντιπροσώπων, οἵτινες ὑπολογίζονται εις ἑπτακοσίους.

Ἐνδιαφέρουσα δοκιμῆ θα γίνῃ κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια ἀγάλματος εις τὸ Χάινδ Πάρκ Κόρνερ του Λονδίνου, πρῶτην φορὰν ἐφαρμοζομένη. Ἐπρωτάδη ὅπως ἀπὶ του συνειδημένου ὑφάσματος, ὅπερ καλύπτει τὰ ἀγάλματα, να κλυφθῆ τὸ τεράστιον ἀγαλμα της Θεᾶς της Εἰρήνης μετὰ των 4 ἵππων με ἐν εὐφλεκτον ὑφασμα, τὸ ὅποτον εἶχε διαποτισθῆ τοιουτοτρόπως ἀπὸ χημικὰ ὑγρά, ὡστε να δύναται να καθ' ἡλεκτρικῶν ρεύματων κατὰ τὴν στιγμήν των ἀποκαλυπτηρίων. Πρὸς τοῦτο ἐγένοντο πυρσοχηρικὰ δοκιμαί.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ της 75ετηριδος του Ἐθν. Πανεπιστημίου διοργανοῦται ὑπὸ του Καλλιτεχνικοῦ Συνδέσμου διὰ τὸν Μάρτιον του 1912 Πανελληνίος Καλλιτεχνικῆ Έκθεσις. Θα μεταόχωνσιν οἱ ἀπανταχοῦ Ἑλληνες καλλιτέχνη.

Διωγμὸς της Τέχνης. Τῆ αἰτήσει του Ἐθν. Πανεπιστημίου παρεχρηθῆσαν αὐτῶ ἀἰθροσάι του Ζαπλείου, ἀίχρησιμείουσαι ὡς καλλιτεχνικὰ ἐργαστήρια, ἵνα τοποθετηθοῦν αἱ συλλογαὶ του Παλιοντολογικοῦ, Ὀρνιθολογικοῦ και Φυσιογραφικοῦ μουσειου. Οἱτο οἱ πτωχοὶ Ἑλληνες καλλιτέχνη ἀστόργως ἐκδιώκονται Ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψει ὅτι ὑπάρχει ἐν Ἀθήναις παντελής ἔλλειψις κτιρίων, καταλήλων ὡς ateliers, ἡ ληφθεῖσα ἀπόφρασις της καταλήψεως των ἐργαστηρίων ἀποτελεῖ πλήγμα κατὰ της Ἑλλ. Τέχνης. Ἐντὸς του Ζαπλείου ἔχον στεγασθῆ οἱ καλλιτέχνη Μαθιόπουλος, Κοινόπουλος, Ἰωαννίδης, Παρλιάρος, Θωμόπουλος, Χατζῆς. Και αἱ καλλ. Έκθέσεις, αἵτινες ἐν τῷ Ζαπλείῳ διενεργοῦντο, ἐφεξῆς δὲν θα εἶνε δυνατόν να γίνονται.

Περατώσαντες ἐν Εὐρώπῃ τὰς σπουδὰς των ἐπαηλθον οἱ ζωγράφοι κ. κ. Νικόλαος Αἰτρας ἐκ Μονάχου, Περβολαράκης ἐκ Παρισίων και ὁ γλύπτης κ. Γρ. Ζενγώλης ἐκ Παρισίων.

Ο γλύπτης Injalbert ἐπεράτωσε τὸ μνημειὸν του Μαραμπὸ ὅπερ τῷ παρήγγειλεν τὸ Γαλλ. Κράτος διὰ τὸ Πάνθεον. Ο Μαραμπὸ παρίσταται ἐν τῷ Κοινοβουλίου. Ἄνο σύμβολα, εἰς λέων και εἰς ἀετός, ὑπάρχον ἐις τὴν βᾶσιν. Εἰς τὰ ἄκρα του στυλοβάτου εἰκοίζονται ἡ Βασιλεία, ἡ Ἐπανάστασις, ἡ Ἰστορία και ἡ Θλίψις.

Ἑλληνικὸν Κουίντέττο

Οἱ κ. κ. Χωραφᾶς, Καζᾶζης, Γαῦδεμβέργερ, Καλομοίρης και Ολιγομοίδης.

Εὐτυχῆς σκέψις ἤγαγε πέντε ἐκ των κρατίστων μουσικῶν μας εις τὸν καταρτισμὸν του πρώτου ἐν Ἑλλάδι ονοσηματικῶ Κουίντέττου. Οἱ καλλιτέχνη οἱτο εἶνε οἱ κ. κ. Μ. Καλομοίρης (κλειδοκύμβαλον), Γ. Χωραφᾶς (α' βιολίον), Μ. Καζᾶζης (β' βιολίον), Φ. Ολιγομοίδης (βιόλα), και Ρ. Γαῦδεμβέργερ (βιολοντσέλλον). Τὸ Κουίντέττο θα δόσῃ τέσσαρας συναλλίαι κατὰ τὸν χειμῶνα. Ἡ πρώτη περιέλαβε ἐν Κουίντέττου του Goldmark και ἔτερον του Dvorak. Ἡ δευτέρα συναλλία θα ἀποτελεσθῆ ἀπὸ ἔργα του Sinding και του Brahms, διὰ πρῶτην φορὰν ἐκτελεσθησόμενα εις Ἀθήνας.

Ἡ ἐκτέλεσις ἐνός κουίντέττου εἶνε δυσκολιάται, και ἀπαιτεῖται μεγάλη δεξιότης ἵνα προσαρμωθοῦν εις ἀμονικὴν ἐνότητα τὰ πέντε ὄργανα. Και ὑπερπλήθησαν εὐτυχῶς οἱ ἐκτελεσταί πᾶσαν δυσκολίαν κατόπι πολυμήνου μελέτης. Τὸ κουίντέττο του Goldmark εἰς σὶ μετζον, γοητευτικόν. Ἰδίως τὸ adagio, τὸ ὡραιότερον και λυρικώτερον μέρος ὀλοκλήρον του προγράμματος, ἐπαύθη πολὺ καλά. Ὁ Goldmark, Ὀγγρος, εἶνε ἀπὸ τοὺς ὀλίγους ἐπιζῶντας μεγάλους συνθέτας τοὺς συνεχίζοντας με νεωτέραν μοσφῆν τὴν παλαιὰν κλασικὴν παράδοσιν, ἴσως δὲ μετὰ των Brahms ὁ μεγαλειότερος. Τὸ ἐκτελεσθὲν κουίντέττο εἶνε ἀπὸ τὰς ὡραιότερας συνθέσεις, ἐξ ὅσων ἔγραψεν ὁ Goldmark διὰ μουσικὴν δωματίου. Τὸ πρῶτον μέρος με τὴν Μοζάρτεϊον ἀπλήν ἀρχὴν του ἐνδυναμοῦται εις τεχνικωτάτην ἐπεξεργασίαν ζωρὸς να ὑπερβῆ τὰ ὅρια της κλασικῆς τέχνης. Εἰς τὸ Finale ἐντύπωσιν ἰδιαιτέρας ἐμποικῆ ἡ τεχνικωτάτη φρηγῆ (fuga).

Ποῖα ἀντίθεσις του Goldmark πρὸς τὸν Dvorak. Ὁ Dvorak θεωρεῖται ὡς ὁ ἀρχηγὸς της Τσεχικῆς ἐθνικῆς μουσικῆς σχολῆς, ἐμπνευσθεῖς ἐκ των λαϊκῶν τραγουδιῶν της Βοημικῆς παραδόσεως. Εἰς τὸ ἐκτελεσθὲν κουίντέττο ἐπέτυχε να δόσῃ, εις Γερμανικὴν μοσφῆν, σύνθεσιν καθαρώς Βοημικὴν. Εἶνε μουσικῆ πάθους και ἀγάπης, ἢν ψάλλον σαμφολοὶ διὰ να χορεύσων αἱ

παρθένοι του χωρίου. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος παίζων τὴν Dymka, τὸ παράπονον της ολανικῆς ψυχῆς και ἔπειτα τὴν Furient—τὸν γοργὸν Βοημικὸν χορὸν με τοὺς ποικιλοτρόπους οὐθμούς, με τὰς ἀπροσδοκῆτους μεταπτώσεις—Τὸ finale εἶνε εις θριαμβευτικὸς ἔμνος της πατρίδος του συνθέτου.

Οἱ ἐκτελεσταί ἐδείξαν ὀλην των τὴν φιλοτιμίαν και τὴν ἱκανότητα ὅπως ἀποδόσων ὅσον τὸ δυνατόν πληρέστερον τὰς μεγάλας ἐμπνεύσεις. Ἐπαιξαν με πολλὴν ζῶην, ἀποθμα και ἄρμονίαν.

Κατὰ τὴν συναλλίαν ἐψάλθησαν και δύο ᾄσματα του Coldmark και του Dvorak, ἐκ των καλύτερων των εἰρημένων συνθετῶν, ἵνα δειχθῆ και ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως τὸ ἔργον των. Τὰ ᾄσματα αὐτὰ ἐψάλλον αἱ διακεκριμένοι μουδοῖ κ. Εἰρήνη Σκέπερ και δις Σμ. Γεννάδη. Ἀμφότεραι ἐτραγοῦθησαν πολὺ εὐμορφα. Τὰ ᾄσματα αὐτὰ διὰ πρῶτην φορὰν ἐψάλθησαν ἐν Ἀθήναις και ἤρεσαν πολὺ.

Οἱ ἰδρυταί του Κουίντέττου ἀξίζων θεορὰ σγχαρητήρια και διὰ τὴν ιδέαν της συγκροτήσεως τοιούτων συναλλῶν και διὰ τὴν ἐπιτυχή ἐκτέλεσιν. Ἡ πρώτη ἐμφάνις των ἤτο θριαμβευτικῆ.

Κατηρίσθη Ἐπιτροπῆ πρὸς ἀνέγερσιν μνημείου εις τὸν Γάλλον ποιητὴν Στέφανον Μαλαρμέ.

—Εἰς τὸ Παρισίων μουσειον του Λουξεμβούργου ἀνηρτήθη ἡ προσωπογραφία του Γαμβέττα, πίναξ του ζωγράφου Alf. Legros, κληροδοτηθεῖς εις τὸ Γαλλικὸν κράτος παρά του σίρ Καρόλου Ἄλκε.

—Ὁ Ροττὲν ἤρχεις μίαν προτομὴν του Γεωργίου Κλεμανσώ, του τέως πρωθυπουργοῦ ἐν Γαλλίᾳ.

—Ἐν Λιέγη ἤρχεις καλλιτεχνικῆ έκθεσις ὑπὸ του Καλλιτ. Συλλόγου L'orient, ἥς μετέχων και Γάλλοι καλλιτέχνη.

Εξ άφορμής της κλοπής της Τζοκόνδας εις Γερμανός μηχανικός άνακονοί άπλοών και οικονομικών σύστημα, δι' ού παρεμποδίζεται ή κλοπή των ζωγραφικών πινάκων, και τού όποιον ή εφαρμογή εινε απαραίτητος διά τή μονοσειά. Ο πίναξ συνδέεται δι' έλαφής πρὸς ήλεκτρικὴν διογένευσιν, εις τρόπον ὡστε καθ' ήν στιγμήν άποσπᾶται ὁ πίναξ ἐκ τοῦ τοίχου νά επιτυγχάται μία κωδονοκοροσία. Τό μηχανήμα στοιχίζει 2 μύρια δι' ἕκαστον πίνακα.

Ο ἐν Παρισίοις "Ελλην ζωγράφος κ. Έμμ. Βορέντζος εξέθεσε 93 ἔργα, ἐκ τῶν ὁποίων πέντε εἶνε βραβευμένα. Η ἕκθεσις τοῦ κ. Βορέντζου, ἀγνώστου μέχρι τοῦδε, προδικάσασε εὐμενεστάτας κρίσεις. Η «Σάλπιξ» τῶν Παρισίων τάσσει αὐτὸν παρὰ τὸν Γύζην.

Εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν ἐδωρήθησαν τρεῖς εἰκόνες μεγάλης ἀξίας παρὰ τοῦ ὁμογενοῦ κ. Ρίζου, ὅστις εἶνε ἀπόγονος τοῦ συγγραφέως Ρίζου τοῦ Νερούλου.

Τὸ Γαλλικὸν Πανεπιστήμιον τῶν Καλῶν Τεχνῶν προκήρυξε διὰ τὴν 1ην Νοεμβρίου τρ. ἔτους πρωτότυπον διαγωνισμὸν διεθνῆ.

Μέγα βραβεῖον θ' ἀπονεμηθῆ εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ κάμῃ τὴν τελειότεραν εἰκόνα παραμοιάζουσαν τὴν Τζοκόνταν.

Τὸ βραβεῖον Νόμπελ διὰ τὴν φιλολογοίαν θὰ δοθῆ ἐφέτος εἰς τὸν παγκοσμίον φήμις Βέλγον ποιητὴν καὶ δραματογράφον Μαίτερολιν. Ο συγγραφεὺς τοῦ «Κνωσοῦ Πιηροῦ» καὶ γλυκὺς ποιητὴς ἀπὸ πολλοῦ εἶχεν ἀποκτήσει δικαιώματα ἐπὶ τῆς τιμητικῆς ἀμοιβῆς, τὴν ὁποίαν κατ' ἔτος ἀποτέμει ἡ Νορβηγικὴ Ἀκαδημία.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ σύνεργου τὸν Μαίτερολιν καὶ εἶδαν τὴν «Μόνα Βίνα». Ὁρεῖλον δὲ εἰς τὸν ποιητὴν τῶν «Μελισσῶν», ὡραῖον ἕμνον πρὸς τὴν πόλιν τοῦ φωτός καὶ τῶν χρωμάτων.

Ο κορυφαῖος τῶν Γάλλων χαρακτῶν, ὁ Λεοπόλδος Flameng ἀπέθωκεν εἰς τὴν πόλιν Courgent τῆς Γαλλίας. Ἐγενήθη ἐν Βουξέλλαις ἐκ Γάλλων γονέων τῷ 1831. Μαθητὴς τοῦ Calamatta ἐν τῇ χαρακτηριστῇ σχολῇ τῶν Βουξέλλων, μετέβη εἰς Παρισίους ἐν ἡλικίᾳ 22 ἐτῶν. Εἰργάσθη εἰς τὴν εἰκονογράφου πολλῶν βιβλίων, ἀναδείχθη ὁ ἀριστος τῶν χαρακτῶν. Συνεργάτης τῆς «Gazette des Beaux-Arts» ἐδημοσίωσεν ἐν αὐτῇ ἑβδομηκοντα ἀναπαραγωγὰς πινάκων τοῦ Ρέμπραντ, τοῦ Hals, τοῦ Μονερίλλου, τοῦ Prud hon, τοῦ Ingres. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολυάριθμα ἔργα χαρακτηριστικὰ ἐξετέλεσε ἀριστοτεχνικῶς τῆς Τέχνης, διὰ τὰ ὁποῖα ἐπαινετικῶς ἐβραβεύθη εἰς τὰς Ἐκθέσεις.

Ἀπέθωκεν ἐν Ἀθήναις ὁ φιλότεχνος καὶ διακεκομμένος συγγραφεὺς Κωνσταντῖνος Χρηστομάνος. Υἱὸς τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ τῆς Χημείας, νεώτατος μετέβη εἰς Ἀυστρίαν, ἐκιδουθεὶς εἰς μελέτας, ἔνεκα τῶν ὁποίων διεδόθη ὅτι ἐσκέπτετο νά γίνῃ καθολικὸς τὸ θρησκειακῶς. Διετέλεσε συνοδὸς καὶ διδάσκαλος τῆς ἀληθομνήτου αυτοκρατορίας τῆς Αὐστρίας Ἐλισάβετ, περὶ ἔγραψε θαυμασίας Ἀναμνήσεις, οἷτινες τῷ προσέδωσαν φήμην εὐρυτάτην μεταφρασθεῖσαι καὶ εἰς ξένας γλώσσας.

Ο Χρηστομάνος ἐπῆρξεν ἰδρυτὴς τῆς «Νέας Σκηπῆς», παραμένει ἀληθομνήτος ἡ ὡραία ὄμιλία του εἰς τὴν κόγχην τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου. Δημιουργήματα τοῦ Χρηστομάνου, εἶνε ἡ Κυβέλη, ὁ Λεπενιώτης, ὁ Παλαγεωργίου, ὁ Χρυσομάλης, ὁ Μυρὰ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἄποτε λέσαντες τὸν πρῶτον θάνατον τοῦ θεάτρου τῆς Ὀμοίας

Ο Χρηστομάνος ἔγραψε ἐν δράμα, τὰ «Τοῖα Φιλία» καὶ ἔσχε θουνοβώδη ἀποτυχίαν μία κομωδία του, ὁ «Κοντοσεβιδούλης», τὴν ὁποίαν ἔγραψε διὰ τὸν μακαρίτην Σαγιώ. Ἐγραψε πρὸς τούτους ἐν μυθιστόρημα, τὴν «Κερένιαν κούβλιαν», εἰς τὸ ὁποῖον ἀναδεικνύεται τὸ ρεαλιστικὸν τίκων του. Ἀλλὰ τὸ ὡραιότερον ἔργον του εἶνε τὰ ἀρχαίως μεγαλοπρεπέως καὶ βαθείας ἐμπνεύσεως Ὁρφικὰ τραγῳδία του.

Ο Χρηστομάνος ἦτο πνευματώστατος. Αἱ ονομαίαι του, εὐφρεῖς καὶ εἰρωνικαί, ἄφιναν πάντοτε βαθεῖαν ἐντύπωσιν, παρομοιάσεις δὲ θὰ μένουν αἱ μικροεἰδές μετὰ συναδέλφου του καὶ οἱ ἕπ' αὐτοῦ ἐκτοξευόμενοι χαρακτηρισμοί.

Ο Γεράσδος Χάουπτιμαν ἔσχε μίαν πρωτότυπον ἰδέαν· νά παραστήσῃ δραματικῶς ἔργον ἀτελές.

Αἱ δοκιμαὶ ἤρχισαν εἰς τὸ «Γερμανικὸν Θέατρον» τῆς Κολωνίας, τὸ ἔργον δὲ θὰ φέσῃ τὸν τίτλον «Τὸ ἄσμα τοῦ ποιμένος». Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀπόφασις αὐτῆ τοῦ γνωστοτάτου δραματικοῦ συγγραφέως θὰ προκαλέσῃ σφοδρὰν πολεμικὴν ἐναντίον του.

Τὸ Γερμανικὸν Θέατρον ἔχει, πράγματι, μερικὰ ἀτελῆ ἔργα, ὅπως εἶνε ὁ «Δημήτριος» τοῦ Σίλλερ καὶ ἡ «Ἐσθῆρ» τοῦ Γκριμμάτσερ. Τὰ ἔργα αὐτὰ ὅμως ἔμειναν ἀτελῆ διότι συνέπεσε νάποθάνουν οἱ συγγραφεῖς τὸν πρῶτον προφθάσων νά τὰ τελειώσουν, ἐνῶ ὁ Χάουπτιμαν ζῆ καὶ δύναται κάλλιστα νάποπερατώσῃ τὸ ἔργον του. Συμβαίνει ὅμως νά εἶνε καὶ καλλιτέχνης καὶ ἐπειδὴ ἡ καλλιτεχνικὴ νύχι ἀλλάζει διαρκῶς, φαίνεται ὅτι ὁ σημερινὸς Χάουπτιμαν δὲν ἀναγνωρίζει τὸν Χάουπτιμαν τῶν προηγουμένων ἐποχῶν καὶ διὰ τοῦτο προτιμᾷ νάφισῃ ἀτελές τὸ ἔργον του, παρὰ νά ἐξακολουθῆσῃ ἀναπτύσσων ἰδέας τὰς ὁποίας δὲν παραδέχεται πλέον. Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδεὶς δικαιούται νά τὸν κατηγορήσῃ.

Ο Σούδερμαν θὰ ἐπιδιώξῃ πάλιν τὰς δάφνας τῆς σκηπῆς μ' ἓνα νέον δράμα τὸ ὁποῖον θὰ φέσῃ τὸν τίτλον ὁ «Ἐπαίτης τῶν Συρακοσῶν» καὶ θὰ παρασταθῇ προσεχῶς εἰς τὸ Βασιλικὸν θεάτρον τοῦ Βερολίνου.

Τὸ δράμα εἶνε ἔμμετρον, τραγικὸν καὶ πεντάπρακτον. Ἀνάγεται εἰς τὴν πρὸ Χριστοῦ ἐποχὴν καὶ ἀναπτύσσει φανταστικὸν ἐπεισόδιον τοῦ μεταξὺ Σικελίας καὶ Κασσηδῶνος πολέμου.

Αἱ δοκιμαὶ ἤρχισαν καὶ διενθύνονται αὐτοπροσώπως ἀπὸ τὸν συγγραφεὶ, ὅστις ἐνεπιστεῖνθ τὸν ρόλον τοῦ πρωταγωνιστοῦ εἰς τὸν ἠθοποιὸν Κλέβγκ.

Ο «Ἐπαίτης τῶν Συρακοσῶν» ἀνήκει εἰς τὸ εἶδος τῶν «Τέκνων τῆς ἀκτῆς», τοῦ δράματος, χάσις εἰς τὸ ὁποῖον εἰσῆχθη ὁ Σούδερμαν, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, εἰς τὸ «Αὐτοκρατορικὸν Θέατρον» τοῦ Βερολίνου.

Τὸ μεγαλειότερον ἄγαλμα τοῦ κόσμου πρόκειται νά ἀποκτηθῇ τὸ πάγκον Λίνκολν εἰς τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον, διότι θὰ ὑπερβαῖν κατὰ τὸ μέγεθος τὴν γνωστὴν θεὰν τῆς Ἐλευθερίας τοῦ λιμένος τῆς Νέας Ὑόρκης. Τὸ σχέδιον τοῦ τεραστίου τούτου ἀγάλματος συζητεῖται ζωηρῶς εἰς τοὺς καλλιτεχνικοὺς κύκλους. Προεκηρύχθη ἤδη πρῶτον βραβεῖον 12,000 δολλαρίων καὶ ἄλλα βραβεῖα 8,000 δολλαρίων διὰ τὰ κάλλεστα σχέδια. Πλεῖστοι διακεκομμένοι καλλιτέχνη τοῦ κόσμου θὰ λάβουν μέρος εἰς τὸν διαγωνισμὸν τούτον. Ο καλλιτέχνης Μάθιον φρονεῖ, ὅτι τὸ ἄγαλμα τοῦτο πρέπει νά εἶνε μεγαλειότερον τῆς Ἐλευθερίας, διότι τὸ τελευταῖον ὑφύεται ἀπ' εὐθείας ἐκ τῆς θαλάσσης, ἐνῶ τὸ μνημεῖον εἰς τὸ πάγκον Λίνκολν θὰ στηθῇ εἰς ἕνρος πλέον τῶν 100 ποδῶν ὑπερτὸν κόλπον τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ὑπὸ τοῦ ἐν Μιλάνῳ ἐκδοτικοῦ οἴκου Hoepli ἐξεδόθη **Νεοελληνο-Ἰταλικὸν καὶ Ἰταλο-νεοελληνικὸν Λεξικὸν** ἐκ σελ. 1560. Πρῶτην φοράν δημοσιεύεται ἐν Ἰταλίᾳ τοιοῦτον λεξικόν, διὰ τοῦ ὁποῖου συνδυάζεται ἡ γνώσις γραμματικῶν καὶ κοινῶν τύπων. Κυρίως ἡ χρησιμότης τοῦ Λεξικοῦ ἀφορᾷ τοὺς Ἰταλοὺς, οἵτινες εἰς τὰ ἄλλα λεξικά δὲν εὕρισκοναι πλείστας ἐν κοινῇ χρήσει λέξεις δημοτικὰς, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἕλληνας εὐκολοῦναι διὰ τὴν ἀκριβείαν καὶ τὴν περιεκτικότητά μεθ' ἧς συνστάθη τὸ Λεξικόν. Συντάκτης, ὁ καθηγητὴς καὶ διδάκτωρ τῆς τε νομικῆς καὶ φιλολογίας κ. Ἐλισσαῖος Μπριγκέντη. Τοῦ Λεξικοῦ τούτου, ὅπερ ἀφορᾷ τὴν τε γραφομένην καὶ λαλουμένην γλῶσσαν, πρόηγεῖται σύντομος γραμματικὴ εἰσαγωγή μετὰ πινάκων ἐν οἷς σημειοῦται ἡ σχέσις τῆς νεωτέρας Ἑλλ. γλώσσης πρὸς τὴν ἀρχαίαν. Πρὸς τοῦτοις περιλαμβάνει τὸ Λεξικόν καταλόγους κυρίων ὀνομάτων, ἀνωμάτων ρημάτων, σημειῶσιν τῆς προφορᾶς κλπ. Χάριτες ὑφελόνται εἰς τὸν διακεκομμένον Ἑλληνοιστὴν κ. Μπριγκέντη, ὅστις δὲν ἐσεισή μόνον, ὅπως καταρτίσῃ λεξικὸν πολυτιμωτάτου διὰ τὸς συμπολίτας του καὶ διὰ τοὺς Ἕλληνας.

Ἐξεδόθη εἰς τεῦχος ὑπερμεγέθους ἡ «**Ἰδὲλὰλ**» τὸ γνωστὸν δράμα τοῦ κ. Μιλ. Ἰωσήφ, διὰ τὸ ὁποῖον εὐρύτατος καὶ κολακευτικὸς λόγος ἐγένετο κατὰ τὴν παράστασιν αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ ὁποῖου ἔγραψεν ἤδη ἡ «Πανακοθήκη». Ἀναγνωσκόμενον ἀφίνει τὴν αὐτὴν καλὴν ἐντύπωσιν, ὅταν καὶ διδασκόμενον ἀπὸ σκηπῆς.

Ἐξεδόθη καὶ ἐφέτος, ἐβδόμην φοράν, ἡ «**Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου**» (Πρυτανεῖα Ε. Ζολώτα), ἐκ σελ. 320.

Περιέχει ἐπιστημονικὰς μονογραφίας καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν, ἧτοι τῶν κ.κ. Γ. Χατζηδάκι (περὶ Ἑλληνικῶν παροιμιῶν, περὶ μορίων τῆς νέας ἑλληνικῆς, περὶ γραμματικῶν τύπων ἐν τῇ γραφομένῃ γλώσσῃ, γενικωτέρος δ' ἐπιδιαφέροντος εἶνε ἡ πρὸς τὸν ἐν Σόφρῃ καθηγητὴν Kazarow μακρὰ καὶ ἐμβριθεστάτη ἀπάντησις περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων) Σ. Βάση, Κ. Ράλλη, Α. Σκιζ, (περὶ τοῦ διγράμματος) Ρ. Νικολαΐδου, Γ. Γαρδία (συμβολὴ εἰς τὴν κριτικὴν), Σ. Ζερβού, Γ. Ρεμόνδου καὶ Θ. Κακριδοῦ.

Ἀτυχῶς ἐλλείπει ἐφέτος ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος ἡ βιβλιογραφία τῶν ἐκδοθέντων κατὰ τὸ λήξαν ἔτος Ἑλλ. βιβλίων.

Δίαν προσεχῶς ἄρχεται καὶ ἡ ἐκτύπωσις τῆς, ἐπὶ τῇ ἐβδομηκονταετηρίδι, πανηγυρικῆς ἐπετηρίδος τοῦ Πανεπιστημίου, ἧτις θέλει ἐκδοθῆ τὴν 25 Μαρτίου 1912, περιλαμβάνουσα πραγματείας τῶν καθηγητῶν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ ὁ ἄρχισις ἡ ἐκτύπωσις ἐτέρας ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ διεθνούς ἐπετηρίδος τῶν Πανεπιστημίων, ἡ ἦν ἡγγέλλη ἡ ἀποστολὴ πλείθους συμβολῶν διαφόρων διασημῶν καθηγητῶν ξένων Πανεπιστημίων.

Ο καθηγητὴς τοῦ Κανονικοῦ δικαίου ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ κ. Κ. Ράλλης ἐξέδωκε τὸν περὶ **Ἀδουλίας** κατὰ τὸ Δίκαιον τῆς θεοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας λόγον, τὸν ἐκφανηθέντα κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Περιλαμβάνει ἡ μελέτη τὴν ἱστορίαν τοῦ δικαίου τῆς ἀουλίας, τοὺς τόπους αὐτῆς, τίνας οἱ ἀπολαίνοντες ἀουλίας, τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν προσφύγων καὶ τὰς ποινὰς κατὰ τῶν παραβατῶν τῆς Ἀουλίας.

Σύλλογος ἡ «Τέχνη». Ἐξεδόθη τὸ Καταστατικὸν τοῦ μουσικοῦ καὶ φιλολογικοῦ συλλόγου ἡ «Τέχνη», οὗ σκοπὸς εἶνε ἡ συγκέντρωσις τῶν εἰς τὴν μουσικὴν καὶ φιλολογοίαν ἀσχολουμένων. Ὁ σκοπὸς οὗτος θὰ ἐπιτευχθῇ διὰ καταρτισμοῦ ὀργάνου ἐξ ἐρασιτεχνῶν, χορωδίας, δραματικῆς σχολῆς, θεατρικῶν παραστάσεων, διαγωνισμῶν κ.λπ.

Γ. Ν. Χατζηδάκι, **Νεοελληνικαὶ μελέται.** Ἀνατυπωθεῖσαι ἐκ τῆς «Ἀθηνᾶς» ἐξεδόθησαν εἰς τεῦχος τέσσαρες μελέται τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Χατζηδάκι. Ἦτοι α) ἐτυμολογικαὶ παρατηρήσεις, β) περὶ τῶν παθῶν ἄτινα πάσχουσι τὰ φωνήεντα μεταξὺ συμφῶνων εὕρισκόμενα, γ) ἐπικρίσις τοῦ κ. Μπούτουρα καὶ δ) ἀπάντησις πρὸς τὸν κ. Γρ. Βερναρδάκην περὶ τῆς λέξεως καλῦτερος.

Ἀθ. Μπούτουρα. Διαδαφύθει εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Χατζηδάκι κρίσιν περὶ τοῦ νόμου τῆς ἐξασθενώσεως. **Προοίμιον** τριακονταετοῦς ἱστορίας κατὰ Θεουκυδίδου ἐν Ἀθήναις.

Οἱ ἐκδικηταὶ τοῦ Μελᾶ. Πατριωτικὸν μυθιστόρημα, ὑπὸ **Ἐθαγγέλου Σαμίου**, ἐκδιδόμενον κατὰ φυλλάδια ὑπὸ τοῦ συλλόγου ἡ «Ἀναγέννησις» Ὁ συγγραφεὺς κολακεύεται νά πιστεύῃ ὅτι διανοίγει νέαν ὁδὸν εἰς τὴν φιλολογοίαν μας. Τὸ μόνον βέβαιον εἶνε ὅτι ὁ συγγραφεὺς, ὅστις εἶνε νέος τὴν ἡλικίαν, ἔγραψε μυθιστόρημα ἀντὶ πολιτικῆς μελέτης, παρορμητικῆς πρὸς ἐθνικὴν μεγαλοφυίαν.

De Panurge à Sancho-Pança. Ἀνάμικτα εὐρωπαϊκῆς φιλολογίας ὑπὸ **Emile Gebhart**, μέλους τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Ἐκδόται, Bloud et Cie place St. Salpice, Paris.

Ἀναμνηστικῶς θαυμάζει τις τὸ γόνιμον τάλαντον τοῦ συγγραφέως τούτου, τοῦ ὁποῖου ἐκδίδονται ἄλλεπαλλήλοι τόμοι, ἔνθα διεσκορπισμένον τὸ πνεῦμα ποικίλων ἐμπνεύσεων. Περὶ τῶν ἔργων τοῦ συγγραφέως τούτου ἡ «Πανακοθήκη» καὶ ἄλλοτε ἀνέφερον, ὡς ἐπὶ παραδείγματι διὰ τὰς «Ἀναμνήσεις ἐνὸς παλαιοῦ Ἀθηναίου», τὴν «Παλαιὰν Ἐκκλησίαν» κτλ. Ἀλλὰ ἐν τῷ νεοφανῇ αὐτοῦ συγγράμματι δὲν ἀναπαριστᾷ πλέον τοὺς μεγάλους ἠθοποιούς τῆς ἀνθρωπίνης κωμωδίας ὡς ἄλλοτε, ἀλλὰ κρίνει τὰ αὐθεντικώτερα τῶν τεκμηρίων, τοὺς συγγραφεῖς ἐκείνους τοὺς μᾶλλον ἀναπαραστατικῶς (representatifs) οἷτινες καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας καὶ τόπους συνεκέντρωσαν εἰς ἑαυτοὺς αὐτὴν καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ συγγρόνου Κόσμου, ὅστις τυγχάνει τὸ ἀποκύημα αὐτοῦ τούτου τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐναλλάξ ἐμφανίζονται ὁ γέρον Villon καὶ ὁ Chaucer, ὁ Ἐρασμος καὶ ὁ Ραβελαι, ὁ Κερβάντες καὶ ὁ Καμόενς, ὁ Σαικσπῆρος καὶ ὁ Tirso de Molina καὶ ἄλλοι ἀκόμη.

Les «Mariees Louise» μυθιστορία ὑπὸ **Edward Montier**, ἐκδόται Bloud Cie, 7 place St. Sulpice Paris.

Τὸ νέον τοῦτο σύγγραμμα τὸ τόσῳ προκαλέσαν ἐντύπωσιν καθ' ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἀφορᾷ τὴν Ναπολεόντειον ἐποχὴν, διότι ἐπακριδῶς περιγράφει τοὺς καθ' ὁμάδας στρατολογηθέντας κατὰ τὴν 17ετὴ μόλις ἡλικίαν. Εἶναι ἱστορικῶς γνωστὸν ὁποῖα τραγικὰς ἀντιδράσεις καὶ ἀντιστάσεις ἀντιμετώπισαν ἡ στρατιωτικὴ ἐκείνη ἀλησμόνητος πειθαρχία τῆς στρατολογίας τοῦ 1813. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα μέχρι τοῦδε δὲν ἐμελετήθησαν σοβαρῶς καὶ συνεκτικῶς καὶ ἦσαν μόνον γνωστὰ ἀνεπιστῆμως ἐκ διαδόσεων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστῆμων ἐγγράφων τῶν διαφόρων ἀρχείων

ὡς τοῦτο τόσω εὐστόχως κατήρτισεν ὁ μελετητῆς συγγραφεὺς κ. Edward Montier, ἐν μυθιστορίᾳ ἥτις μετέχει τὸ πλείστον ιστορικῶν ἐξηκριβωμένων γεγονότων. Ἰπὸ μοσὸν μιᾶς λαϊκῆς ἀσκητικῆς ἐντὸς ἐνὸς χαριτωμένου πλουσίου καὶ ταπεινοῦ ὁ συγγραφεὺς ἀναθίσει τὰ συναίσθηματά των μικρῶν ἀνθρώπων ἔναντι τῶν τραγικῶν μεγάλων ἐκτυλισσομένων γεγονότων ἐν τινι μικρᾷ πόλει τῆς Νορμανδίας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΦΕΞΗ

Διηγήματα Ροῦδου. Διηγήματα πράγματι ἠθογραφικὰ, χωρὶς περιττὰς περιγραφάς, ἀλλὰ μὲ λίτας γραμμὰς παρέχοντα ἀληθινὴν καὶ ζωντανὴν εἰκόνα τῶν καὶ τύπων εἶνε τὰ «Συριανὰ διηγήματα» τοῦ Ροῦδου. Ἐξαιρετικὰ Ἑλληνικῆς ζωῆς καὶ ψυχολογικὰ ἐν ταυτῷ, ἐμφυλοῦνται ἀπὸ τὴν χαρακτηριστικὴν ἐκείνην εὐσυναιε καὶ τὸ λεπτὸν σκόμμα καὶ τὴν εὐθυμογραφικὴν ἰδιοφυίαν καὶ τὴν χαριτωμένην ἀνεκδοτικότητά, ἥτοι τὰ προσώπα, τὰ ὅποια ἀνέδειξαν τὸν Ροῦδον εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ τῶν πρώτων Ἑλλήνων συγγραφέα, ἀνεγνωρισμένον καὶ τότε καὶ τώρα καλλιτέχνην ἐξαιρετικῆς ἀξίας.

Εἰς δευτέρου τόμου, μετὰ τὰ «Συριανὰ διηγήματα», ἐξεδόθησαν τὰ «Διηγήματα». Ὁ τόμος οὗτος περιλαμβάνει ὅλα τὰ πολυτροπα καὶ πολυμορφα καὶ ποιικιλὰ διηγήματα ὅσα ὁ ἐξοχὸς Ἑλλήν λογογράφος εἶχε καταστειρῆς εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ, ὥστε νὰ εἶνε σήμερον ἀγνωστά καὶ ἀνεύρετα. Συλλεγέντα ἐπιμειλίαι τῶν κ. κ. Πετροκοκκίνου καὶ Ἀνδρεάδου, ἀπετέλεσαν εὐχάριστον καὶ τερπνὸν κατ' ἐξοχὴν σύνολον, χαρακτηρηστικὸν δὲ τῆς συγγραφικῆς δυνάμεως, τῆς πολυμαθείας, τῆς σαύρας καὶ τῆς λεπτῆς εἰρωνείας τοῦ Ροῦδου. Πότε πλέκων ὁ ἴδιος τὸν μῦθον, πότε ἀρπύζων γεγονότα ἐκ τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἄλλοτε περιγράφων τόπους καὶ ἤθη, ἄλλοτε δὲ παρειαίων γνώσεως καὶ φιλοσοφῶν, παρέχει διὰ τῶν διηγημάτων τούτων ὁ ἐκλεκτὸς Ἑλλήν συγγραφεὺς εἰς τὸν ἀναγνώστην ὄχι μόνον αἰσθητικὴν ἀπόλαυσιν, ἀλλὰ καὶ ἄμτητον πλούσιον σκέψους καὶ γνώσεων πολλῶν καὶ ποιικίλων.

Τῶν δύο τόμων, οἵτινες ἐξεδόθησαν εἰς τὴν «Λογοτεχνικὴν Βιβλιοθήκην Φέξη», προηγεῖται λεπτομερῆστατη βιογραφία τοῦ συγγραφέως γραφείσα ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Α. Ἀνδρεάδου μετὰ πολυτιμῶν σημειώσεων περὶ τῆς οἰκογενείας Ροῦδου, ὡς καὶ περὶ τῆς ὅλης δράσεως τοῦ ἐπιφανοῦς λογογράφου.

Ἐγχειρίδιον Ἐπικτήτου. Φιλοσοφικὸν βιβλίον τῆς ἀρχαιότητος βαθὺ ἀπὸ ἠθικῆς ἀπόψεως καὶ πλησιέστερον πρὸς τὴν σύγχρονον φιλοσοφίαν εἶνε τὸ «Ἐγχειρίδιον» τοῦ Ἐπικτήτου. Ἱερῆς μελαγχολία συνδυασμένη μὲ γαληνιαίαν ἐπισκόπησιν τῶν ἀνθρωπίνων χρωματίζει ποιητικώτατα τὴν ἐμβροιβη σκέψιν τοῦ Στωϊκοῦ φιλοσόφου.

Ὁ γνωστὸς λογογράφος κ. Καμπάνης μὲ ὕψος λιτῶν καὶ ἄρτιον ἀπέδωκε τελείως εἰς τὴν γλώσσάν μας τὸ ἀριστοτέργημα τοῦτο. Ἡ μετάφρασις ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Βιβλιοθήκην Ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων Φέξη».

Οἱ Πέδοι. Ἡ μεγάλη ἐποποιία, ἡ ἐξυψώσασα τὴν Ἑλληνικὴν φυλὴν καὶ ἀναδείξασα τὴν ἀθάνατον πνευματικὴν αὐτῆς ἀγγέλην—οἱ Περσικοὶ πόλεμοι—εἴδρον ἀντάξιον ὕμνησιν, τὸν Αἰσχύλον.

Εἰς τὴν τραγωδίαν «Πέρσαι» παρέχεται μεγαλοπρεπῆς εἰκὼν τῆς γιγαντιαίας συρράξεως τῶν Ἀσιατῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐξαιρεταί ὁ Ἑλληνικὸς θρίαμβος καὶ γαράσσεται ζωντανὴ περιγραφή τῆς καταστροφῆς τῶν Περσῶν. Ἐνῶ δὲ οὕτως ἐκ τῆς πραγματικῆς ζωῆς ἀρτίζεται τὴν ὑπόθεσιν ἡ τραγωδία, ἀνωθεν τῶν πραγμάτων καὶ ἀνωθεν τῶν ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν τίθει μὲν ὑπὸ τοῦ μεγαλοφραντάστου τραγικοῦ ἡ Μοῖρα, παρέχει δὲ τὴν γοητείαν τοῦ μυστηρίου καὶ ἔλκον τῆς τέχνης τὸ θάμβος καὶ ὅλην τὴν γενικότητα ὑπερ-

τέρας ἀντιλήψεως. Ἡ φράσις καὶ τὸ μέτρον εἰς τὴν τραγωδίαν τὰ τὴν παρακολουθοῦσιν ἠχητικῶς τὸ νόημα, ἰδίως εἰς τὰ χορικά, τὰ ὅποια ἐκλήθησαν ὑπὸ ἐπιφανοῦς κριτικοῦ «μουσικῆ ἀνευ μουσικῶν τόνων ἐφρασις».

Ἡν μετάφρασιν ἐμμέτρως καὶ ἀποδίδων εἰς τὸν νεώτερον στίχον τὰς ἀρχαίας προσωπίδας ἐπιλοπόνθησ ἀκριβῆ δ κ. Ι. Ζερβός, ἐξέδωκε δὲ ὁ Ἐκδοτικὸς Οἶκος Γ. Φέξη εἰς τὴν «Βιβλιοθήκην τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων Συγγραφέων».

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Μηναῖον θεολογικὸν περιοδικόν. Διευθυντῆς Γρ. Παπαμχαῖλ. Ἐξεδόθη τὸ τεῦχος τοῦ Σεπτεμβρίου. Περιεχόμενα: Γρηγορίου Παπαμχαῖλ, Ὁ Τολστόη. — Τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς. — Ἀρχιμ. Γερμανοῦ Βλάχου. Τὰ θεσπίσματα Πίου τοῦ Χ κατὰ τὸ ἔτος 1910. — Ἀρχιμ. Ἰεζεκιήλ Βελανιδιώτου, Ἀνέκδοτος Πατριαρχικῆ Ἐγκύκλιος τοῦ Ἐθνομάρ. Γρηγορίου τοῦ Ε'. — Μελετίου Μητροπολίτου Κιτίου, Ἱερεὺς καὶ Διδάσκαλος.

Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις. Τεῦχος Σεπτεμβρίου. Περιεχόμενα: Ἀναμνησίσις μιᾶς ἡμέρας. Ἐγγενεῖς Ζωγράφου. — Μαριάννα Καμπούρογλου. — Τὰ γράμματα ὑπὸ Δίκ. — Ἐλενημοσύνη, ὑπὸ Π. Λασκάρεως. — Ἡ νέα μας Φιλολογία καὶ Ζωή, ὑπὸ Ἀννης Σταματελάτου. — Ἰδὲλὰλ (δράμα), Μιλτ. Ἰωσήφ. — Λογογραφικὰ Ι. Σταματοῦλη. — Ποίησις Ν. Μαρσέλλου. — Ἡ σάτυρα τοῦ μῆνός, ὑπὸ Ἀμαράντου. — Θεατρικὴ ἐπιθεώρησις, Κ. — Ὁραταί τέχναι. Λογοτεχνία. — Ὁ Θάνατος τῆς Ἀρπας. — Ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ μῆνός ὑπὸ Β. Ζ.

Χαυραυγία. Ἐν Μιτυλήνῃ. Περιεχόμενα ἀρ. 24. Μία ἐπιστολὴ τοῦ Δ. Βερναρδάκη. — Ἰρανικὰ διηγήματα, Giuseppe Barone — Τραγωῦδια παράταιρα, Νίκου Σαντοριναίου. — Maurice Maeterlinck. — Διδάσκαλος τοῦ Γένους: Κωνστ. Στρατοῦλης, ὑπὸ Σπ. δὲ Βιάζη. — Ἐσῶθη τὸ χωριό, διήγημα Στ. Σταματίου. — Σύγχρονος Ἀμερικανικὴ φιλολογία, Δ. Ε. Β. — Ὁ Φαρφουλάς, διήγημα Δημῶ. Βουτουρά. — Ὁ ναὸς τῆς Δήμητρος ἐπὶ χριστιανικῆς ἐποχῆς κ.λ.π.

Πόντος. Μηναῖον δημοσίευμα, φιλολογικόν, ἐπισημονικὸν καὶ παιδαγωγικόν, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ ἐν Μερζιφούν τοῦ Πόντου Ἑλληνικοῦ συλλόγου «Πόντος». Ἔτος Γ'. Τεῦχος Α'. Ὁ ἀπὸ τινων ἐτῶν ἰδρυθεὶς ὑπὸ Ἑλλήνων Φοιτητῶν ἐν Πόντῳ Σύλλογος σκοποῦν τὴν Ἑλληνοπρεπῆ διαπαιδαγωγῆσιν τῆς ἐν τῷ Ἀμερικανικῷ ἐκεῖ Γυμνασίῳ φοιτήσῃ ὁμοεθνοῦς νεολαίας, ἐκδίδει περιοδικὸν ἀξίον λόγου.

Ἐκκλησιαστικὸς Κήρυξ. Θεολογικὸν περιοδικόν, ἐκδιδόμενον δις τοῦ μῆνός ἐν Λάρινακι, προνοία Μελετίου Μεταξάκη, μητροπολίτου Κιτίου.

Πυγμύ. Ἐβδομαδιαία σατυρικὴ ἐπιθεώρησις ἐκδιδόμενη ἐν Ἀθήναις. Πολὺ ἐξυπνα γραμμένον τὸ ἀσὶλλον. Ἐκδοσις ἐπιμεληθεμένη καὶ φιλόκαλος. Γελοιογραφία ἐπιτυχεῖς.

Αἰολικὸς ὄστρη. Δεκαπενθήμερον οἰκογενειακὸν περιοδικὸν ἐκδιδόμενον ἐν Κυθωνίαις, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διδάκτορος τῆς φιλολογίας κ. Β. Βασιλειάδου. Ἔτος Α'. Ἀρ. 1. Ὀκτώβριος. — Εὐχάριστος χαίρεται τὴν ἐμφάνισιν τοῦ πρώτου τούτου τῆς ἠπειρωτικῆς Αἰολίδος δημοσίου ὄργανου, τὸ ὅποιον προώρταται ἰσχυρὰν νὰ δώσῃ ὄψιν εἰς τὴν πνευματικὴν κίνησιν τῶν Κυθωνίων.

Δίαν' ἠρσοεχὼς

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

“ΠΙΝΑΚΟΒΗΚΗΣ — ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ,”

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρ' ἡμῶν